

nepriklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. lapkričio 11 d. Nr. 1222

LE JOURNAL INDEPENDANT LITHUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

Rezoliucijos

KLB Krašto taryba, susirinkusi Otavoje, valstybinės bibliotekos patalpose, spalio 24-25 d.d. priėmė šitas rezoliucijas:

BROLIAMS IR SESĖMS LIETUVOJE

Kanados Lietuvių Bendruomenės VII Krašto tarybos trečioji sesija, susirinkusi Kanados sostinėje Otavoje, sveikina Jus, sesės ir broliai, pavergtoje tėvynėje. Mes visi, tėvynėje ir išeivijoje, dirbame bendram tikslui — lietuvių tautos ir lietuvių kultūros išlaikymui, tvirtai tikėdami, kad mūsų tėvynė vėl bus laisva ir nepriklausoma.

Į KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMĄ

Kanados Lietuvių Bendruomenė didžiuojasi ir džiaugiasi veikliomis mūsų jaunimo organizacijomis, meniniais ansambliais, šokių grupėmis, chorais ir kitais vienetais, kadangi tik organizuotas jaunimas galės išlikti gyvas lietuvių. Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba ir apylinkių valdybos dės visas pastangas įtraukti į lietuvių jaunimo organizacijas visą lig šiol nuošaliai stovintį jaunimą. Tenelieka nei vieno jaunuolio ar jaunuolės, kuris nedalyvautų bent vienoje jaunimo organizacijos veikloje.

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ REIKALU

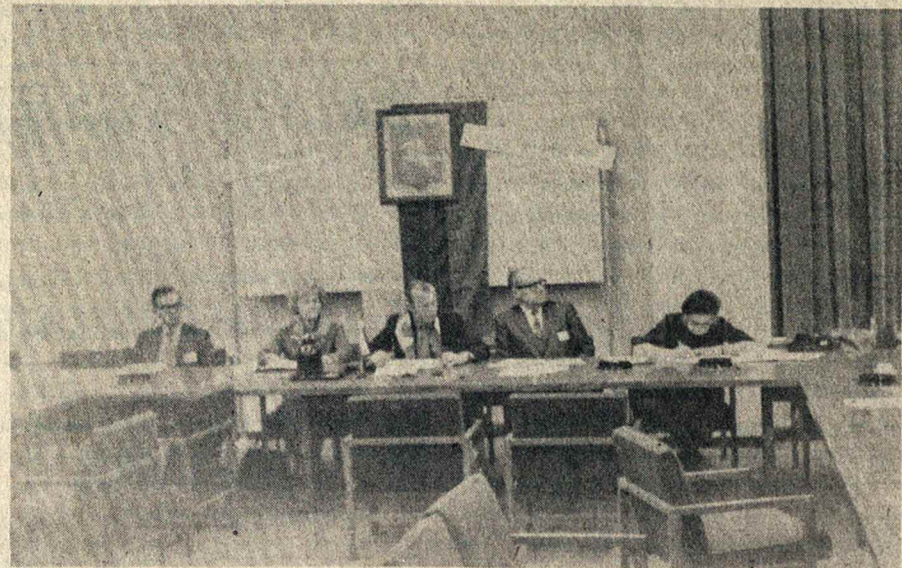
Mokinių skaičiaus mažėjimas mūsų lituanistinėse mokyklose yra vienas didžiausių KLB rūpesčių. Šalia šeimos, lituanistinė mokykla yra pagrindinis veiksnys lietuvių išlaikyti. KLB Krašto tarybos sesija kviečia visas lietuviškas šeimas namuose vartoti tik lietuvių kalbą ir savo jaunimą nuo mažų dienų siųsti į lietuviškus vaikų darželius ir šeštadienines mokyklas. Krašto valdyba ir apylinkių valdybos įsipareigoja savo lėšas pirmoje eilėje naudoti lietuviškoms mokykloms ir lietuviškam švietimui.

LĖŠŲ TELKIMO REIKALU

Išsišakojusiai bendruomenei veiklai ir kovos už laisvę organizacijoms trūksta minimalinių lėšų. Visos KLB apylinkių valdybos kviečiamos susirūpinti stropesniu solidarumo įnašo rinkimu ir kitų lėšų telkimu. Tautos fondui, Kanados Lietuvių fondui, Vasario 16 gimnazijai, būsimam Pasaulio jaunimo kongresui ir kitiems gyvybiniais lietuvių išlaikymo reikalingams.

KRAŠTO TARYBA DĖKOJA

KLB VII Krašto tarybos trečiosios sesijos prezidentas — A. Pocius, dr. P. Lukoševičius ir dr. A. Jirkus, — Krašto tarybos vardu

KLB Krašto tarybos suvažiavimo, vykusio spalio 24-25 d.d. Otavoje, prezidentas.

BENDRUOMENYBĖS

KLB KRAŠTO TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Svarbiausias VII KLB Krašto tarybos trečiosios ir paskutiniosios sesijos nutarimas buvo Krašto tarybos rinkimų tvarkos pakeitimas.

Lig šiol KLB Krašto taryba buvo renkama vienu sąrašu visai Kanadai. Ją sudarė 30 rinktų atstovų ir visų apylinkių pirmininkai bei Krašto valdybos ir Garbės teismo nariai.

Ateinančiuose rinkimuose atstovai bus renkami kiekvienoje apylinkėje atskirai. Jų skaičių kiekvienai apylinkėi nustatys Krašto taryba, tačiau bendras skaičius negalės būti mažesnis kaip 30 ir di-

dėja visiems ją sveikinti žodžiu ir raštu.

Krašto tarybos sesija, išklausiusi Krašto valdybos metinius pranešimus, reiškia didelę padėką visai valdybai, o ypač jos pirm. dr. S. Čepui už sėkmingai vykdytą bendruomeninį darbą.

Didelė krašto tarybos sesijos padėka priklauso dr. M. Ramūnienai už lietuvių skryčiaus suorganizavimą Kanados Tautinėje bibliotekoje Otavoje.

Krašto tarybos sesija dėkoja Gyvataro vadovui p. G. Breichmanienai ir visiems gyvatariečiams Hamiltone už išvyką į Vakarų Kanadą, sustiprinti bendruomeninį ryšį su tautiečiais tolimose mūsų apylinkėse.

Abu Kanados lietuvių laikraščiai — "Tėviškės žiburiai" ir "Nepriklausoma Lietuva" nemokamai dėjo informaciją bendruomeniniams reikalais ir savo skiltyse stiprino bendruomeninę idėją tautiečių tarpe. Abiejų laikraščių leidėjams ir redaktoriams Krašto tarybos sesija reiškia didelę padėką.

Didelė Krašto tarybos sesijos padėka priklauso Otavos apylinkės pirm. inž. A. Paškevičiui ir visai apylinkės valdybai, o taip pat ir visiems otaviškiams lietuviams už šio suvažiavimo sėkmingą suruošimą ir didelį jų vaišinimą.

desnis kaip 60 atstovų visai Kanadai. Ateinantiems rinkimams Krašto taryba nustatė tokį atstovų skaičių:

Torontas 18, Montrealis 10, Hamiltonas 8, Dehli 3, Sudbury, St. Catharines, London, Ont., po 2, B. Columbia, Calgary, Edmonton, Winnipeg, Thunder Bay, Sault Ste. Marie, Otava, Welland, Rodney ir Windsor po 1.

Šiuo pakeitimu siekiama į Krašto tarybą įtraukti daugiau atstovų iš mažesnių apylinkių. Balsuojant vienu sąrašu, mažosios apylinkės buvo labai sunku praveisti savo atstovus, kadangi balsavimo rezultatus nulemdavo didžiųjų apylinkių rinkikai. Todėl lig šiol Krašto taryboje dominuodavo torontiečiai, ir tik po kelis atstovus dar pravedavo Hamiltonas su Montrealiu.

Krašto valdybos, fondų ir apylinkių pranešimai vaizdžiai parodė, kad Kanados lietuvių bendruomenė didesnių organizacinių problemų neturi, jos autoritetu niekur neabejoja, visur ji atstovauja bendruosius apylinkių lietuvių reikalus ir vykdo pagrindinius darbus. Nusiskųsti galima bent tuo, kad Krašto taryboje ir jos organuose vis dar daugumoje tebėra seni, prieš 15-20 metų bendruomeninį darbą pradėję veteranai. Gal naujoji rinkimų sistema patalsys ir šį negeistiną reiškinių.

Svarbus nutarimas buvo pavesti 1971 m. Kanados Lietuvių dienų ir Kanados Jaunimo kongreso ruošą St. Catharines apylinkėi. Gyvos diskusijos vyko jaunimo, lituanistinių mokyklų, jaunimo meninių vienetų rėmimo reikalais, be to, dėl lietuviškų knygų skyriaus plėtimo Kanados valstybinėje bibliotekoje.

Susidariusį pelną, platinant "Lithuanians in Canada" knygą, kuris siekia 1370, 40 dol., nutarta užšaldyti ir panaudoti Kanados lietuvių istorijai išleisti.

BRAZINSKŲ PROBLEMA

R. Kezio pranešimas apie kelionę į Turkiją

Lapkričio 2 d. Vliko valdybos posėdy Romas Kezys, prieš porą dienų grįžęs iš Turkijos, painformavo Vliką apie Brazinskių padėtį Turkijoje ir apie laisvųjų lietuvių pastangas Ankaroje ir Trebise Brazinskams padėti. "Eltos informacijos" pateikia to pranešimo santrauką ir "tas informacijas, kurios žinotinos plačiajai visuomenei".

Brazinskių žygis neturįs sau lygaus pokario lietuvių istorijoje. Jis išgarsino lietuvių vardą visuose pasaulio žemynuose, suteikė progą platiems Turkijos vyriausybės sluoksniams išsamiai pristatyti Lietuvos laisvės reikalą. Žinių tiekimo didžiosios institucijos, kaip Associated Press ir "New York Times", New Yorke ir Ankaroje pačios dėjo pastangas su Vliko atstovu susisiekti ir jo informacijas naudojo savo pranešimuose. Tų pranešimų pasėkoje aštriai reagavo Kremliaus žinių agentūra Tass, pavadindama Vliko pastangas "emigrantų lietuvių tauškalais", o Vliko atstovas esąs Amerikos žvalgybos agentas, karo nusikaltėlis, sovietinių žmonių žudikas ir pan. Tokia Tass reakcija dar labiau išgarsino visame pa-

Krašto valdybos pajamas 1969/70 metais sudarė solidarumo mokesčio įnašai ir pusė Kanados Lietuvių dienos pelno, viso — 2519,06 dol. Kasoje liko 751,45 dol. Aišku, kad su pora tūkstančių dolerių metinių pajamų Krašto valdyba negali imtis didesnių užsimojimų. Apylinkės prašomos pagyventi solidarumo mokesčio rinkimą, ypač Montrealyje. Montrealiečių nerangumu lėšas telkti nusiskundė ir abu fondai — TF ir KLF.

Suvažiavimui pirmininkavo pakaitomis A. E. Pocius iš Londono, Ont., dr. A. Jirkus iš Otavos ir dr. P. Lukoševičius iš Montrealio. Sekretoriavo O. Gailiūšytė iš Toronto ir L. Skripkutė iš Hamiltono. Mandatų komisiją sudarė J. Skrinškas ir J. Šarapnickas, rezoliucijų komisiją — P. Rudinskas ir J. Milleris. Sesijos invokaciją perskaitė kun. Skilandžiūnas.

Suvažiavimą žodžiu sveikino Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, PLB valdybos vardu Švietimo tarybos pirm. A. Rinkūnas ir Otavos apylinkės pirm. A. Paškevičius.

Montrealį suvažiavime atstovavo KLB Montrealio Seimelio prezidento pirm. P. Rudinskas, dr. P. Lukoševičius ir A. Gražys.

Suvažiavimą labai rūpestingai globojo Otavos apylinkės valdyba su jos pirmininku A. Paškevičium priešakyje ir visi Otavos lietuviai.

Pr. R.

saulyje lietuvių vardą ir jų pastangas gelbėti savo tautos naujuosius didvyrius.

Vliko uždavinys Ankaroje buvo kuo daugiau paveikti Turkijos valdžios pareigūnų, pristatant jiems tikrąją Brazinskių žygio į laisvę priežastį, būtent — sovietinės okupacijos terorą; išnaudoti šį įvykį Lietuvos laisvės bylos garsinimui pasaulyje; ištirti tiesioginės pagalbos Brazinskams galimybes, ypač kriminalinės bylos atveju; sudaryti kontaktus Turkijoje tolimiesiems ryšiams palaikyti ir, svarbiausia, kad Brazinskai nebūtų grąžinti rusams.

R. Kezys savo pranešime pabrėžė ypač sėkmingas dr. E. Armonienės, Balfo atstovės, pastangas Ankaroje.

Vliko užsibrėžti uždaviniai buvę atlikti labai sėkmingai. Vliko atstovas turėjo pasitvarkyti su 14 Turkijos valdžios atstovų, ministro pirmininko įstaigoje, užsienių reikalų ir teisingumo reikalų ministerijose. Aukščiausias pareigūnas, su kuriuo R. Keziui teko kalbėti, buvo Muslih Fer — specialus ministro pirmininko asistentas. Prieš vizitą pas aukšto rango valdininkus Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas iš New Yorke pasiųsdavo telegramas ir tokiu būdu paruošdavo dirvą sėkmingesnėms diskusijoms. Vliko atstovas Ankaroje buvo nuolatiniame telefoniniame kontakte su dr. J. K. Valiūnu. Toks artimas ryšys labai teigiamai atsiliepė į Vliko pastangas Ankaroje.

Vliko atstovas, nuvykęs į Ankarą, patyrė apie turkų didelį nenorą šią Brazinskių bylą populiarinti. Turkai yra labai nelaimingi dėl šio įvykio, nes jis gali apgadinti turkų-sovietų santykius arba supykdyti didžiąją turkų tautos dalį, kuri yra stipriai nusistačiusi prieš rusus ir prieš komunistus. Dėl šių priežasčių Vliko atstovas Turkijoje nedėjo pastangų savo misijos išgarsinti, nors progų tam ir buvo.

R. Kezys Ankaroje

Eventualus Brazinskių bylos gynimas yra labai geroje padėtyje. Tai pirmoji eilė dr. E. Armonienės nuopelnas.

Ryšiai su pavieniais asmenimis Turkijoje yra užmegsti. Jų parodytas noras lietuviams padėti yra džiuginantis. Šis ryšys su mūsų draugais Turkijoje bus palaikomas ir toliau.

Romas Kezys, grįždamas iš Ankaros, buvo sustojęs Romoje.

NESIKEIS

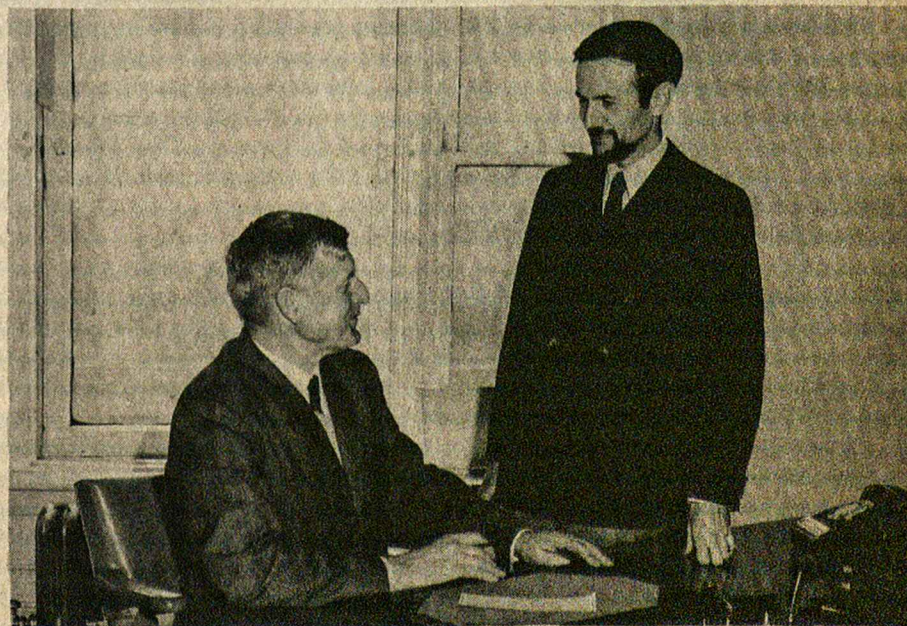
"The New York Times" ir daugelis kitų Amerikos laikraščių spalio 31 d. įdėjo iš Ankaros gautą tokią žinią:

"Turkija pasakė aiškiai Sovietų Sąjungai, kad ji nežada keisti dviejų sovietinių lėktuvų nutupdytojų į du Amerikos generolus.

Turkijos užsienio reikalų ministerija spalio 30 d. paaiškino, kad prezidentas Cevdet Sunay painformavo sovietų prezidentą Nikolai V. Podgornį, jog nutupdytojų klausimas bus sprendžiamas Turkijos įstatymų ribose".

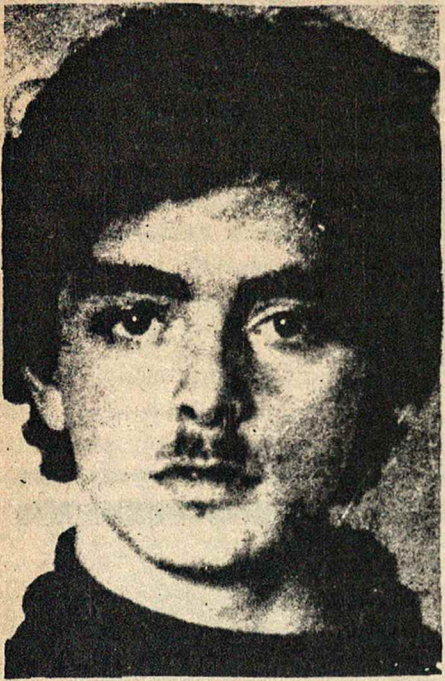
KNYGA

Leonardo Šimučio, ilgamečio Altos pirmininko ir dabartinio garbės pirmininko, parašyta Amerikos lietuvių tarybos istorija jau atiduota spausdinti. Knyga bus plačios apimties, paremta dokumentais ir, be to, labai įdomiai parašyta.

Kvebeko imigracijos ministerijos generalinis direktorius etninų grupių reikalams J. La Riviere pasitūlė P. Adamoniui išbandyti naują savo kabineto apstatymą.

TERORISTAS KALBA

Suimtas FLQ narys, 19 m. amžiaus Bernard Lortie teisme prisipažino, kad jis dalyvavo Pierre Laporte pagrobime, bet griežtai paneigė savo kaltę jo nužudyme.

B. Lortie pareiškė, kad jis su dviem bendrais Laporte pagrobė, nes jie nemanė, kad vyriausybė priims teroristų reikalavimus dėl vieno pagrobtojo J. Cross. B. Lortie savo parodymus padarė teismo posėdyje, kuriame buvo svarstomas Laporte mirties aplinkybės.

P. Laporte norėjęs nuo grobikų pabėgti, šokęs pro lango stiklą ir susižeidęs. Po to jis buvęs pasmaugtas su devociuotais rėžimais, kurių nešio-davo apie kaklą.

Pagrobtais britų diplomatas J. Cross policijos tebeieškomas. Manoma, kad jis tebėra gyvas.

KVEBEKO IMIGRACIJOS MINISTERIJA

Gal nedaugeliui buvo žinoma, kad Kvebeko imigracijos ministras P. Laporte, žuvingas pagrobime, vadovavo dviem ministerijoms, iš kurių viena tiesiogiai lietuvių mokyklai. Tai Kvebeko imigracijos ministerija, įsteigta 1968 m. lapkričio 5 d. ir pradėjusi veikti tu pačių metų lapkričio 20 d., taigi vos prieš porą metų. Tenka paminėti, kad ši ministerija, kaip viena iš pačių jauniausių, gal negalėjo pilnai išvystyti savo veiklos.

Imigracijos ministerijos įstatymas turi iš viso 23 paragrafus. Trečiasis paragrafas nustato ministro teises ir nusakoma, kokiam reikalui ši ministerija įsteigta — supažindinti imigruojančius į Kvebeko provinciją su čia esančiomis sąlygomis, jiems padėti įsikurti, teikiant visokeriopą pagalbą. Ketvirtasis paragrafas labai išsamiai pabrėžia, kad ministras taipgi rūpinasi ir etninių kultūrų išlaikymu. Taigi šis paragrafas ir įgalino šios ministerijos pareigūnus duoti finansinę paramą Montrealio Lituaniš-tinei mokyklai patalpas nu-muoti. Tenka laukti, kad ši ministerija ir ateityje teiks pa-ramą patalpų nuomą apmokė-ti. Tenka taipgi laukti, kad ši ministerija padės rūpintis ir mokytojų samdymu bei prie-monių įsigijimu.

Šios ministerijos direkto-rius etninių grupių reikalams Jacques La Riviere yra už-mezgęs ryšį su mokyklos Tė-

vų komiteto atstovu P. Adamoniu, ir jam priklauso nuo-širdi padėka už nuolatinį rū-pestį. Imigracijos ministeri-jos pareigūnams linkime sek-mės jų darbe Montrealio vi-suomenės tarpe. Lietuvių bendradarbiavimą galime iš anksto užtikrinti imigracijos ministerijai.

URANAS AUSTRALIJOJE

"Nabarlek" Australijos aborigenų kalba reiškia "ma-žoji kengūra", o toje Mažojo-je kengūroje, kuri yra šiau-rinės Australijos bušė, yra surasti didžiausi pasaulyje uranijaus oksido ištekliai, siekiantieji 50 tūkstančių metrinų tonų. Ištekliai virši-ja ir Kanados Blind River Mine kasyklas.

Radinys įgalins Australiją išsivystyti didžiausią urani-jaus tiekėją pasaulyje.

SVEIKATOS DRAUDIMAS

Nors Kvebeko sveikatos draudimo įstatymas jau pri-imtas ir pradėdamas vykdyti, susitarimo su gydytojais-specialistais dar nepasiektas.

Atrodo, kad tų specialistų profsąjunga šią savaitę su vyriausybe tarsis ir, gal būt, nebestatys neįgyvendinamų reikalavimų.

Mūsų, Skaisgirio kaime, bol-ševikų nebuvo, bet kituose kai-muose prie Lėvenio upės — Bernatonių, Kupstų, Varakiš-kių — stovėjo bolševikų rusų daliniai. Iš vakarų pusės į mū-šų kaimą atjodavo vokiečiai. Tada bolševikai pyškindavo iš visų pusių, ir kulkos žvimbda-vo aplinkui.

Kartą per pakluones atjojo 5 vokiečiai — vienas iš jų gražiai lietuviškai kalbą. Tai buvo lie-tuvis savanoris, apsirengęs vo-kiečių uniforma (su kaukuolės ženklu ant kepurės). Jis buvo vokiečių vadovas ir vertėjas. Iš mūsų kaimo bolševikai suė-mė du jaunos vyrus, kurie buvo įstoję į savanorius, bet kai lie-tuviai pasitraukė iš Panevėžio, jie grįžė į savo namus. Tai be-veik dezertyrai, ir lietuviai ne-būtų jų paglostę tuo metu. Jie buvo laikomi Panevėžio kalėji-me su kitais 200 kalinių.

Gegužės mėn. viduryje daug suimtųjų buvo vežami iš Pane-vėžio kalėjimo į Daugpilį. Iš-vežimo dieną kartu su suimtajų giminėmis lydėjome varomus kalinius nuo kalėjimo į geležin-kelio stotį. Jų buvo daugiau šimto — visi suvargę, apiplyšę ir alkani. Arti neleidavo prieiti pasikalbėti, bet, kai suvarė juos į stotį, galėjome pro lan-gus su jais pasikalbėti. Mūsų "dezertyrai" verkė ir tyliai pa-sakė, kad jie bandys iš trauki-nio pabėgti.

Iš tikro, tą naktį einant trau-kiniui pilnu greičiu ir sargybi-niams miegant, jie ir daugelis kitų kalinių išsoko pro langus ir pabėgo.

Tą dieną atsikrdo du lietuvių lėktuvai ir mėtė bombas aplė geležinkelio stotį. Grįžtant mums į kaimą, vienas lėktuvas skrenda virš mūsų galvų ir gir-dime kaukimą, krentame ant žemės — bomba sprogo 20 m nuo mūsų.

Lėktuvas numetęs kelias bombas prie stoties vėl suko ratu virš mūsų galvų. Pasislė-piau Plukų aerodromo angare, girdime kaukimą, bet bombos nukrito lauko pusėj netoli anga-ro durų.

Perbėgę kaimą, ten irgi ne-radom ramybės. Nuo Bernato-nių kaimo pusės bolševikai pra-dėjo šaudyti patrankomis, ir kaukdami sviediniai lekia virš mūsų kaimo ir sprogo prie Pamiškės dvaro, kur stovėjo vokiečių dalinys. Pamatėm, kad prasidėjo rimtos kovos dėl Panevėžio išvadavimo.

"POLITINIAI KRAŠTUTINUMAI"

Saaro krašto vidaus reikalų ministerija, bendradarbiau-dama su visa eile visuomeni-nių organizacijų, spalio 16-18 d. surengė Saarbrückene pas-kaity ciklą bendrąja tema "Politiniai kraštutiniai". Į šį renginį buvo pakviestas pasiuntinys patarėjas dr. A. Gerutis, kuris pakvietimą priėmė ir dalyvavo diskusijo-se. Renginy dalyvavo taip pat mokytojas Algirdas Palavins-kas, Saaro krašto Lietuvių bendruomenės pirmininkas. a.

NE "ANEKCIJŲ SIENOS"

Spalio 9 d. Vakarų Vokietijos federalinio parlamento narys von Fircks, priklausąs opozicinei krikščionių demo-kratų unijai, įteikė paklausimą užsienio reikalų ministrui Scheeliui. Paklausimas lietu-rių rugpjūčio 12 d. Maskvoje pa-sirašytąją tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos sutartį apie jėgos išsižadėjimą abiejų valstybių santykiuose ir esa-mų sienų neliečiamybę. Ats-tovas v. Fircks paklausė, ar "sienų neliečiamybė" taikoma ir sienoms, kurios atsirado kaip aneksijų padarinys. Užsienio reikalų ministras Scheel savo atsakyme pabrė-

žė, kad "sienų neliečiamybė" netaikoma "aneksijų" sie-noms, smulkiau neaparda-mas šios sąvokos.

Kaip tenka patirti, atstovas von Fircks, kilęs iš Latvijos, turėjo galvoje Baltijos val-s tybes.

VILNIEČIŲ NUTARIMAI

Vilniaus Krašto lietuvių są-jungos Kanados vilniečių su-važiavimas 1970 m. spalio 10-11 d.d. Londone, Ont., iš-klausęs pranešimus ir ap-svarstęs lietuviškojo gyveni-mo kultūrinius-politinius įvy-kius, nutarė:

1. Reiškiamo savo nepasi-

tenkinimą mūsų veiksmų da-lyvavimu lenkų kongresuose, kuriuose daromi nutarimai, reišskiantieji pretenzijas į Vilnių ir jo kraštą.

2. Sveikiname Vilką jo dar-be ir reiškiamo savo pagei-davimą neatidėliojant išleisti mokslinę Rytų Lietuvos etno-grafinių sienų studiją.

3. Sveikiname Lietuvos Diplomatine tarnyba ir Pa-saulio Lietuvių Bendruome-nės vadovybę.

4. Reiškiamo dėkingumą lietuviškai spaudai ir radiui už palaikymą Vilniaus idėją gyvą lietuvių išeivijos gyve-nime.

R.J. IŠGANAITIS, BA, BCL
ADVOKATAS
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c)
KREIPTIS Tel. 931-3275
CHIRURGINĖ PRAKTIKA
SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS
832 St. Joseph Blvd. E.
(kompiar St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
1440 St. CATHERINE Street W.
Room 600
Dantų gydytojas
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENE
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS
Suite 205
J.P. Miller, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
Sun Life Building
Suite 2001
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVEJAS
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
Tel. 767-6183.

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.
ADVOKATAS
PHONE 871-1224
RES: 486-3361
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
MONTREAL 126, QUE.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemount Blvd.
TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti Quebec'o ir Ontarib
PROVINCIOSE
Skr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

Keating FORD Sales Limited
4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.
TEL: 769-8831
Namų 366-2548
PINTO MAVERICK TORINO
Sales Manager
Leo Gureckas

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.
MOKA UŽ:
EINAMASIAS S-tas 5.0%
SERUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumas.
DUODA PASKOLAS:
(iskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINES, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.
TERMINUI suėjus paskolos atnauji-namos iš tuo metu galiojančio palū-kanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais -- trečiatdieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena-pentadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais - pirmadieniais, trečiatdieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
TEL 727-3120
NAMŲ 376-3781
6695 — 35th Avenue, Montreal, 409.
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
KOMERCINIO, PRIVATAUS TURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

Vėliau sužinojom, kad va-romasis buvo savanoris, Pum-pėnu mokytojas Skvireckas, paimtas nelaisvėn kautynėse prie Bernatonių kaimo. Ten žu-vo ir gimnazistas J. Šidagis.

Skvirecką tą pat dieną sušau-dė. Bernatonių kautynėms va-dovavo karin. A. Michelevičius, Pušaloto būrio vadas (jis buvo baigęs Odesos jūrų mo-kyklą, vėliau tapo pulkininku).

Taip J. Variakojas pradėtas drąsus žygis atvaduoti Panevė-žį pasibaigė nelaimingai, ir pats Variakojis tik per plauką išliko gyvas. Traukiantis iš Panevėžio, staigiai išlindę du raudonarmiečiai šovė iš arti į jį, bet nepataikė. Šokęs ant arklio Variakojis spėjo pasprukti.

GYVENIMAS BOLŠEVIKAMS GRĮŽUS

Šis bolševikų sugrįžimas ir valdymas buvo dab žiauresnis negu anksčiau. Dabar prasidėjo teroras, areštai, prisipildė ka-lėjimas, ko anksčiau vietiniai komunistai nebuvo dar išmokę.

Balandžio mėn. į Panevėžį atvyko latvių 6-to pulko dali-nys. Visi tie latviai aukšto ūgio, naujomis rusų uniformomis aprengti, kalbasi tarpusavyje tik latviškai, į apiplū-sius rusus raudonarmiečius žiūri su panika. Tie latvių da-liniai buvo atsarginė ir patiki-ma bolševikų gvardija. Žuvę bolševikų kariai buvo iškilmin-gai laidojami. Tokias laidotu-ves teko stebėti, lydint žuvusį "draugą" į kapines Ramygalos gatvė.

Aušrininkėms Pališaitytėms vadovaujant, orkestras ir minia

pasikeisdami traukia Janonio dainą: "Kovoje Jūs žuvot mie-lieji draugai, už laisvę, lygy-bę, brolybę..." Kapinėse bū-relis raudonarmiečių pakelia "vintovkes" ir iššauka tris sal-ves.

Nematėm kas dedasi revko-me ir kalėjimuose. Kasdieninį gyvenimą bolševikai norėjo pa-rodyti kaip normalų. Buvo su-ruošę net vaidinimą Montvilo teatre. Pagal laiką dvasią, vei-kalas parinktas iš rusų karių gyvenimo — "Knarkia paliepus".

Svarbesnes roles vaidino: karininko — komisaro pavad. Dapšys, kareivio Vl. Kličma-nas ir moterišką rolę — viena gimnazistė. Kličmanas pulkiai vaidino ir juokino susirūpinusią publika, kurios buvo pilna salė.

Pirmoje eilėje sėdėjo komi-sarai, o jų viduryje uniformo-tas ir susimąstęs karo komisa-ras Vitkauskas. Vėliau, vejjant bolševikus iš Panevėžio, jis norėjo pereiti į lietuvių pusę ir kovoti prieš rusus. Gaila, kad lietuviai į per greit sušaudė Kėdainiuose. Jo brolis buvo Lietuvos kariuomenės vadu 1940 m.

TARP FRONTŲ

Bolševikams įsitvirtinus Pa-nevėžyje, šiaurinė frontų ski-riamoji linija pasidarė Levenio upė.

A. Michelevičiaus suorgani-zuoti Pušaloto partizanai turėjo laikinai pasitraukti į Joniškėlį. Kas šeštadienį einant mums iš gimnazijos į savo kaimą, tek-davo per tą "frontą" pereiti, bet kas kart turėdavom gauti švietimo komisaro leidimą ru-sų kalba (propusk).

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

VIS DAR "LIFE"

"Nepriklausomaj Lietuvoj" Nr. 1210 rugp. 12 d. išspausdintas straipsnis besąlyginai griaus "Life" žurnalą yra dar vienas iš daugelio įrodymų, jog mūsų spaudos darbuotojai turėtų surasti laiko geriau susiorientuoti mus supančioje "liberalinės" žinių tarnybos aplinkoje, kad patiemis taip dažnai nepasimetų ir neklaidinus skaitytojų. Gal būt, paskaitymas S. Pranckūno rugp. 23 d. laiške minėtos knygos "None dare call it treason" (Niekas nedrįsta tai pavadinti išdavyste) būtų neblogo pradžia.

Nors "Life" leidėjas Luce kuri laiką buvo skaitomas antikomunistu, jo žurnalas visą laiką davė vienpusišką informaciją.

"Such is Life" autorė, buvusi žurnalo štabo rašytoja Jeanne Harmon, nurodo, kaip

Luce toleravęs komunistų cėlę viešai veikiančią "Time-Life" organizacijoje. Jina nupasakoja, kaip straipsnių antgalvės buvusios keičiamos straipsnių reikšmei iškreipti, ar iškelti kitas. Ji primena ir tai, kad Whittaker Chambers, atsivertęs komunistas, nebebuvo priimtas į "Time-Life" po to, kai jis JAV kongrese paliūdijo prieš Alger Hiss.

Nesunku buvo pastebėti, kad po Luce mirties "Time" ir "Life" staiga pasuko dar labiau kairėn.

1969 m. spalio 17 d. Nr. 16 "Life" išidėjo platų straipsnį "Two Guerilla Wars that Failed — and Why" (Du partizanų karai, kurie nepavyko — ir kodėl). Straipsnyje nei žodžiu nepaminėta apie septynetą metų lietuvių vestą karą prieš SSSR. Lyg to visai nebūta. (Taip pat pasielgė panašiam straipsnyje, 1968 metų

žiemos laidoje, ir kitas savo srityse gal "geriausias" žurnalas — "Horizon".)

Š. m. liepos mėn. "Life" paskelbė sensacingas "tigrų narvų" nuotraukas, kaip kiti šaltiniai nurodė, darytas bei sudėtas klaidingam, ir P. Vietnamo vyriausybei nepalankiam išpūdžiui sudaryti. Straipsnis ir iliustracijos atsirado Kalifornijos kongresmano (dem.) Augustus F. Hawkins dėka. "Life" mums nenurodė, kad (pagal savaitinį žurnalą "The Review of the News", 1970 m. rugp. 19 d. numerį) P. Vietname kalnamų komunistų geroje susirūpinęs ir humaniškumą skelbiant Hawkins yra surištas bent su 13 komunistinių ir komunistų fronto organizacijų. Kalifornijos 57-jo seimo Jungtinis faktų rinkimo komitetas esąs formaliai nustatęs: "Hawkins yra pastoviai sekęs komunistų partijos liniją".

Už šias nuotraukas "Life" "humanistams" sumokėjo 10.000 dol., o kai Illinois kongresmanas Philip Crane, aplankęs tą patį kalėjimą, melui atitaisyti pasiūlė "Life" žurnalui kitą seriją nuotraukų už 10.000 dol. ir pažadėjo tuos pinigus, jei "Life" užmokėtų, ano kalėjimo kalinių gydymui paaukoti, nei "humanistai", nei žurnalas šiuo stūlymu ligi šiol berods nesusidomėjo.

Taip, nuotraukas apie My Lai žudynes "Life" išspausdino, nors jų, deja, nė viena nei su vietove nei su JAV kariais parodomai nesurišta. Tačiau nuostabu, kad NL straipsnis šį Hanoi naudingą darbą laiko vienu įrodymu, jog "Life" yra "... vienas iš geriausių..."

Į Guyanos džiungles, "kai "Life" redaktoriat panorą gauti nuotraukų", ekspediciją pasiuntė. Tačiau kur, kada, kas "Life" metė nuotraukas iš Lietuvos kalėjimų, serijas iš Viet Kongo sistemingo teroro? Kur iliustracijos iš Sibiro stovyklų, iš raudonosios Kubos Pušų salos pragaro? Kodėl, kaip kongresmanas

Crane klausia "Life" neišleidžia specialaus numerio apie "tigrų narvus", kuriuose uždaryti ir prirakoti JAV kariai, neleidžiant jiems siekti laimėjimo prieš komunistus?

Mes galime tik pridėti, kad tuose "narvuose" juos uždarė Vakarų prosovietiniai sukvalinta "liberalinė" spauda, tokia, kaip "Life".

Tad ar nevertėtų mūsų laikraštininkams geriau susipažinti su svetimųjų spauda ir, jeigu jau reklamuoti, nurodyti mūsų bylai draugiškus žurnalus ir laikraščius, kad savo skatikais neremtume Lietuvos interesams priešiškos spaudos. Vilius Bražėnas

Prierašas. Pono Bražėno aiškinimai vis dėlto neįtikina, ypač dėl to, kad jis remiasi šaltiniais, kurių ir su lakia vaizduote nedrįstume laikyti objektyviais.

Visiškai sutikdami, kad mūsų "spaudos darbuotojai" turėtų susipažinti ir su tokia literatūra, kokią propaguoja ponas Bražėnas, nes laikraštininkas iš tikrųjų turėtų susipažinti ir su gyvenimo keiste-

nybėmis, šiaip ar taip nemanome, kad ekstremistiškai rašalai aplamai gali būti laikytini autoritetu.

V. Bražėnas skundžiasi, kad NL savo straipsniu "reklamavo" "Life" žurnalą. Atvirai kalbant, netikime, kad dėl to aprašo "Life" tiražas nors per nago juodumą pasikeitė, netikime nė, kad "Life" yra "prosovietinis", kaip V. Bražėnas kad įtaigoja...

O lietuviai, tur būt, ir patys žino, kam jie "savo skatikus" nori išleisti. Daug jų skaito ir "Life", ir "Horizont", na, ir "Playboy"... Dabar, žinoma, vienas kitas susidomės ir V. Bražėno taip uoliai NL reklamuojama spauda. Red.

DĖL AL. GIMANTO SKILTIES

Su malonumu skaitau Al. Gimanto skiltį, kurioje jos autorius įdomiai pristato įvairius dalykus ar problemas. Tai vienas iš nedaugelio mūsų plunksnos vyrų, kurie turi ką pasakyti ir sugeba tai atlikti.

Tačiau šioje vietoje norėčiau patikslinti Al. Gimanto teigimą jo straipsnyje "Spyris iš anapus" (NL, 1970.IX.30). Iš Al. Gimanto rašinio galima suprasti, jog jis Ireną Vladimirovienę kaltina, kad ji straipsnį "Amerikos militarizmo čiulptuvai" parašiusi jau grįžusi į "anapus". Tame rašinyje, kaip žinome, autorė gana kritiškai pasisako prieš Amerikos karinį aparatą ir, pagal Al. Gimantą ji nusižengia Amerikoje jau parodytam svetinumui. Al. Gimantas reikalauja, jog ji paruoštų panašų rašinį apie sovietinį militarizmą, o priešingu atveju ji "nėra nei sąžininga nei nuoširdi".

Reikia pasakyti, jog I. Vladimirovienės "spyris" buvo padarytas dar iš Amerikos. Tas rašinys buvo atspausdintas Vilniuje išeinančiame "Mokslo ir gyvenimo" žurnalo 1970 m. Nr. 7, kuris, kaip iš jo metrikos patiriame, rinkyklon buvo atiduotas 1970.V.18 (I. Vladimirovienė Ameriką apleido 1970 m. liepos pradžioje). Tik gerokai vėliau tą rašinį perspausdino Chicagos "Vilnis", tur būt, nepažymėdama šaltinio. Tai, kaip sprendžiu, ir buvo Al. Gimanto "persižūrėjimo" priežastis.

Reikia pasakyti, jog tame straipsnyje I. Vladimirovienė nieko naujo nepasakė, apart to, ką man yra tekę skaityti JAV liberališko pobūdžio spaudoje. Kai kuriose vietose atrodė, jog ji pažodžiui nurašė iš kelių Amerikos žurnalų, kuriuose yra tekę skaityti straipsnius apie amerikiečių militarizmą. Taigi amerikiečiai patys sau ne kartą yra "įsispyrę" dėl militarizmo, nors, žinoma, kyla klausimas, ar Amerikoje gyvenančiai kitos valstybės pilietei yra etiška naudoti kritiškus pasisakymus svetingo krašto adresu. Tačiau tokie (ir tik tokie) rašiniai gali pasirodyti sovietinėje spaudoje ir negalvoju, jog ten būtų galima išspausdinti kitą pusę nušviečiančią medžiagą, pavyzdžiui nagrinėti temą, kodėl Amerika turi taip ginkluotis. Juo labiau būtų naivu laukti, jog ten būtų galima pasisakyti panašiai atvirai apie sovietinį militarizmą. Tačiau tai nereiškia, jog tokios retorinio pobūdžio pastabos pas mus iš viso nebūtų reikalingos — juk kartais galima kalbinti ir nebylį, iš anksto žinant, jog jokio atsakymo iš jo nebus.

Ed. Šulaitis

Sveikatos draudimas dabar įteisintas įsidėmėkite !

TAI OFICIALU. SVEIKATOS DRAUDIMAS PRADĖJO VEIKTI 1970 M. LAPKRIČIO 1 D.

NESIRŪPINKITE, JEI RAŠTU PRAŠĖTE SAVO SVEIKATOS DRAUDIMO KORTELES, BET JOS DAR NEGAVOTE! NETRUKUS JĄ GAUSITE. JAU DABAR GALITE NAUDOTIS SVEIKATOS DRAUDIMU. JEI VIS DAR NĖ PAPRAŠĖTE SAVO KORTELES, ĮSAKMAI PRAŠOME PAKLUSTI ĮSTATYMAMS. VISI KVEBEKO GYVENTOJAI PRIVALO REGISTRUOTIS. ATLİKITE TAI SKUBIAI, IŠPILDYKITE APATINĮ KUPONĄ IR PASIŪSKITE JĮ ŠIUO ADRESU:

La Régie de l'assurance-maladie
du Québec
Centre d'inscription
Case postale 6600
Québec 2 (Québec)

Apmokėjimas

Sveikatos draudimo planas apima tik gydytojų, dantų chirurgų ir optometrų patarnavimus. Pagal įstatymą, visi medicinos profesionalai laikomi įsijungusiais į draudimo sistemą 90 dienų po plano įteisinimo, jeigu tuo laikotarpiu nebus padarytas kitas susitarimas. Taigi po 90 dienų, arba po to, kai bus pasirašytas kitas susitarimas, padėtis bus tokia:

a. nieko nemokėsite,

jeigu pasinaudosite medicinos profesionalo patarnavimu, kuris "opted-in", atseit, sistemoje dalyvauja. Jo sąskaitą apmokės draudimas.

b. išlaidos bus draudimo grąžintos,

jeigu naudositės patarnavimu medicinos profesionalo, kuris sistemoje nedalyvauja, atseit, yra "opted-out".

c. turėsite patys padengti susidariusias išlaidas,

jeigu naudositės tokio medicinos profesionalo patarnavimais, kuris sistemoje visai nedalyvauja, atseit, yra "non-participating".

Brošiūra su smulkia informacija bus gaunama visose Kvebeko kredito unijose.

Informaciją prašykite aukščiau paduotu adresu, pažymėdami "Renseignements".
Arba telefonuokite 529-6531 (Kvebeko mieste)
ir 878-9261 (Montrealyje).

PLEASE SEND REGISTRATION FORM
FOR QUÉBEC HEALTH INSURANCE

PLEASE PRINT
FAMILY NAME

1

FIRST NAME

DATE OF BIRTH

DAY MONTH YEAR

2

ADDRESS

NO.

STREET

MUNICIPALITY

APARTMENT NO.

POSTAL ZONE OR COUNTY

RÉGIE DE
L'ASSURANCE-MALADIE
DU QUÉBEC

Sėją linelį

ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS SUKAKČIAI

Aš pasėjau linelį,
aš pasėjau žaliąjį.
Aš pasėjau žalią liną,
tam ta drita žalią liną,
linelį.

Ir užaugo linelis
ir nuroviau linelį
ir nukūliau linelį
ir paklojau, ir išmyniau
ir nubraukiau ir šukavau
linelį,
ir suverpiau linelį
ir suverpiau baltąjį
ir suverpiau baltą liną
tam ta drita baltą liną
linelį.

Ir išaudžiau linelį
ir išaudžiau baltąjį
ir išaudžiau baltą liną
tam ta drita baltą liną,
linelį. (iš Liudvinavo)

Sako — senos gentys primityvios, sako — senos gentys tamsaus proto, sako — senos gentys išsekę šaltiniai, kurie dabar nebeduoda gyvybinio vandens.

Senos gentys nemokėjo mintinai sudėti, atimti, padauginti ar padalinti. Tik suprato, kaip apsaugoti grūdą nuo šalčio, kaip jį globoti, kaip duoną dalinti. Senos gentys žinojo švarų džiaugsmą gyventi. Stebėtis saule, vandeniu, ugnimi, mėnuliu, šypsenai ir ašara, juoku ir riksmu. Dainavo mūsų protėviai, pynė kryžminius žingsnius, kryžiavo siūlus. Vijo, verpė vikrus prištai saulę, gėlę, žvaigždę, eglės šaką.

Ir tai buvo genties ženklai — meilei, ir tai buvo genties ženklai — taikai, ir tai buvo genties ženklai — gyvenimui.

Jie buvo ir bus prasmingi ir reikalingi, nesvarbu, kur tos genties ar kitų genčių vaikai begyventų, besirūpintų, bedirbtų. Jie bus prasmin-

gesni už nusileidimą mėnulyje, nes savyje turi meilę kukliausiam, paprastų paprasčiausiam gyvenimo apsiėsimui: grūdai-maistui, gėlei-grožiui, saulei-gyvybės palaikytojai.

Taip, mūsų protėviai buvo tikri meilės ir gėlių vaikai jau labai seniai. Jie buvo tikri meilės vaikai, nes, mylėdami paprasčiausią, mylėjo giliai ir kantriai. Jie buvo tikri gėlių vaikai, nes savo darbu jas augino, puoselėjo, apdainavo, įaudė. Mums yra dėliai ko jais didžiutis ir už ką juos mylėti ir šiame laike ir šiame krašte...

Tų ženklų išlaikytoja, puoselėtoja ir naujų kūrėjų ši džiugų vakarą turime savo tarpe. Tai visų mylima ir gerbiama dailininkė Anastazija Tamošaitienė. Šiandien ji švenčia savo kūrybinio darbo 40 metų sukaktį. Tai laiko tarpas, kuriame ne tik malonu atidengti, išvystyti naujas galimybes pasirinktoje srityje, bet taip pat gresia pavojus ir kartotis ir sustingti ir atvėsti entuziasme... Tuo labiau, kad individas yra dažnai skandinamas įvairių įtakų ir grėsmių įroje dabartiniame komplikuotame, ciniškame, nuostabiame technika ir mokslo laimėjimais pasaulyje.

Tačiau dailininkė jame nepasimetė, bet atvirkščiai — išaugo, išbujojo. Pamilo ji Lietuvoje sodiečių kūrybą, ją gerai pažinojo ir suprato jos vertę. Kartu su savo vyrų dailininku Antanu Tamošaičiu, ji buvo pionierė mūsų liaudies meno rinkime, atgaiviniame, įvertinime. Be jų milžiniško darbo šioje srityje, vargu ar būtumėm turėj ir susipažinę su mūsų liaudies kūryba ir Lietuvoje ir išeivijoje.

Ir mūsų kūryboje Anastazija Tamošaitienė sugeba mums gražinti pirmąjį jausmo

švarumą genties ženklais — saule, žvaigžde, paukščiu, egle, gėlė, grūdo varpa. Jie sugrįžta mūsų šventiškuose rūbuose. Daugybė moterų ir merginų asmeniškoms progoms, o ypač atstovaudamos savo tautą meno ansambliuose ar minėjimuose, rengiasi drobe ir vilna, išausta, iškašyta dailininkės vikriomis rankomis, rūpesčiu, kantrybe ir — svarbiausia — kūrybine fantazija. Kiekvienas tų iškilmingų rūbų yra savo višumoje unikumai — nepakartojami nei spalvų, nei raštų deriniuose. O jų per sukaktinį laiką iš viso buvo sukomponuota ir išausta vien Kanaidoje apie vieną tūkstantį. Ne tik mums, bet ir mūsų vaikams tai padeda susijungti su mūsų protėviais ir didžiutis, kad mes tokius turėjome. Kitataučiams gi akivaizdus ženklas, kas yra lietuvių tauta, kaip liaudis save išreiškia.

Žiniomis ir patyrimu Anastazija Tamošaitienė dailinasi su visa eile savo audimo studijos mokinių, audėjų,

A. Tamošaitienė: Saulėleidis

šiai liaudies menu besidominčiais žmonėmis tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje: Freiburgo Ecole des Arts et Metiers, Montrealyje International YMCA Branch ir savo studijoje, kurią nuo 1950 m. perkėlė į Kingstoną, Ontario provincijoje.

Paveiksliniai gobelenai ir kilimai yra kita šios kūrėjos stiprybė. Šioje srityje ji turėjo daugiau laisvės, daugiau priemonių išnešti ir pavišų savo užslėptą kūrybinį veržlumą ir turtingumą. Ji yra pasiekusi nepaprasto tobulumo technikoje ir kūrybiškai yra viena originaliausių ir žymiausių jų kūrėjų.

Pradžioje kilimų tematika vaizdavo mūsų liaudies motyvus ir jos buitį. Idomiai stilizuoti, sukomponuoti (jau labai senai ji išdrįso juose nenaudoti tradicinės simetrijos), su meile išieškotais tūkstančiais spalvų niuansais. Jau tuomet buvo aišku, koks stiprus yra jos spalvininkės instinktas. "Žemaičių senkapiai", "Knygnešiai", "Karalienės Mortos krikštas", "Šv. Pranciškus", "Šv. Antanas", "Grėbėjėlės", "Tautiniai šokiai" — šis paskutinysis Hana parodoje gavo garbės pažymėjimą. "Jūratė ir Kastytis", "Eglė žalčių karalienė" ir "Sekminės" — šie du gavo premijas Montrealio Canadian Handicraft parodose. Dalis jos kilimų yra Vatikano muziejuje, pranciškonų vienuolyne, Alkos muziejuje; kita dalis privačiose kolekcijose Vašingtone, Chicagoje, Toronte, Montrealyje ir kitur.

Jos kilimai, ypač gobelenai laipsniškai brendo savo stiliumi ir iš stilizuotai konkrečių pavidalų keitėsi į simbolinius ir abstraktinius. Tai ženklas tos, ją visą, kaip dailininkę, apvienijančios kūrybinės jėgos: besidarbuodama su kilimais ir gobelenais, ji svajojo apie tapybą. Staigiai išdrįsusi joje pasireikšti, nustebino savo drąsa, nepaprastai gausiu spalvingumu, vitališkumu. Pradiniai darbai,

A. Tamošaitienė: Spalis

lyriškos, žavios, pilnos poetinio pajutimo pastelės prasi-veržė į guašo ir aliejaus kulkuliuolančius gamtovaizdžius dramatišku spontaniškumu. Tai buvo lyg nuolatiniai srautai spalvų, prilaikyti plonų linijų tinklais.

Pusiau atpažįstami gamtovaizdžiai — priemonė išreikšti nuotaikoms, jausmų bėgimams, verpetams. Besigilindama į paveikslus, išgaudavo naujas formas, naujus niuansus, netikėtus sprendimus gobelenams ir kilimams. Dabar tos ribos tarp tapybos ir gobeleno ar kilimo pas Anastaziją Tamošaitienę beveik nėra. Jos techniškas išradumas jungiant kelių spalvų ir tekstūrų siūlus, kartais specialiai dažant juos trokštamais atspalviais, atitinka dažo maišymą paletėje. Jeigu plastika, geležis, nuotraukų gabalai, kartonas — jų kolazai yra meno kūriniai, tai tikrai — meno veiklų kategorijai įeina išjaustas estetiškas pasisakymas, kompozicija ir spalvų gausos balansavimas origina-

lioje Anastazijos Tamošaitienės kūryboje.

Kaip dailininkė-tapytoja, kilimų ir gobelenų kūrėja ji turėjo daugybę pasirodymų Kanadoje ir Amerikoje. Buvo atžymėta premijomis ir pažymėjimais. Tačiau tai būtų, esu tikra, ir pačiai dailininkei ir mums ne pats svarbiausias dalykas. Jeigu nebūtų tos meilės spalvai ir gilaus pajutimo ir žinių liaudies menui — nebūtų jai šitokio džiaugsmo ir tokio gyvybinio maisto kurti. Nes tik jis, tas ilgesys ir džiaugsmas gali išnešti ilgų metų darbą nugalėti nuovargį, aplinkos netikrumą ir išeivijos situaciją.

Taigi mūsų visų pasididžiavimas ir džiaugsmas, mūsų visų linkėjimai kūrybinio darbo ir asmeniškos suaktyvės proga tegu lydi Anastaziją ne tik šiandien, ne tik ši vakarą, šioje salėje, bet ir iki ateinančios sukakties. O tada galėsime vėl atnaujinti savo linkėjimus ir pasakyti savo ačiū.

Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė

VASARIO 16 GIMNAZIJOS

Į Vasario 16 gimnaziją iš JAV atvyko studentė Aldona Rygelytė, kuri rūpinasi jaunesniųjų mokinių laisvalaikio praleidimu. Ji mokinius moko lietuviškai dainuoti, su jais žaidžia, prižiūri pamokų ruošą, veda pagelbines anglų kalbos pamokas.

Šimet į Vasario 16 gimnaziją įstojo 25 nauji mokiniai, iš kurių du atvyko iš JAV. Praėjais metais naujų mokinių įstojimo vienuolika.

Gimnazijoje šiuo metu mokosi 74 mokiniai.

NAUJAS LEIDINYS
Rugsėjo mėn. Bad Woerishofene, Vak. Vokietijoje, išėjo naujo iliustruoto žurnalo "Krivulė" Nr. 1. Žurnalą leidžia Vakarų Europos lietuvių sielovada, o redaguoja kun. dr. P. Celiešius ir kun. Br. Liubinas.

STEFANIJA RUKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

PIRMIEJI ŽINGSNIAI MISKE

Po pusryčių greit visus išvijo į mišką. Prie mūsų atėjo prievaždis, liepė susiporuoti po du, pasiimti piuklą, kirvį ir — miškan. Nuvedė taigon, parodė mums paskirtą plotą, nurodė kokio ilgumo rąstus piaustyti ir paliko. Prisakė kelmus palikti kaip galint žemesnius ir išdegti.

Mano antrinė vieta ruselė.

Pasirinkome pauti kiek lygesnį kedrą. Žiūrėjome su Froska, užvertusios galvas į medžio viršūnę, ir sprendžiame, į kurią pusę virs nupiautas kedras. Mums reikia žinoti, iš kurios pusės užkirsti ir iš kurios pauti. Apsisvalgome, kaip toli nuo mūsų kiti darbininkai. Turime saugotis ir apsižiūrėti, kad virsdamas jų medis mūsų neužmuštų. Nors esame alkanos ir labai šalta, bet mirti dar nesinori. Gera, kad ta ruselė nesuderio draugės ir dirba su manimi. Ji jau yra dirbusi miškuose ir nusimano apie medžių kirtimą, o aš nieko neišmanau. Vyrai su moterim nenori dirbti. Jie stipresni, greičiau iškerta normą, gali pailsėti ir pataupyti savo jėgas.

Varovai ir prižiūrėtojai dažnai tikrina ir nuolat barasi.

Pirmiausia išmindome aplink medį sniegą, kad būtų galima žemiau nuplauti. Taigos oras tyras ir kvėpi sakais. Socialiai pavalgusioms, gerai pailsėjusioms, gal tas miško kirtimas būtų ir nebologas sportas. Bet mus jau ir tas sniego mindžiojimas vargina.

Ištrepiusios sniegą, pradėjome pauti medį. Vietoje pusėje užpiauname žemiau ir iškąpojame ramtį medžiui virsti. Iš kitos pusės pradėjome pauti truputį aukščiau. Piauname, diliname, bet žymės nedaug. Pasiėmusios pavargstame. Pasidedame po keliais šakelių ir atsiklaupusios tampome piuklą. Piuklas atšipės ir spaudžia iš mūsų prakaitą. Reikėjo paprašyti šeiminką, kad paskolintų savo piuklą. Jo piuklas tikrai geras, bet jį pasiskolino kolchozas. Mat, bendruomeninių įrankių nėra pakankamai, todėl kolchozas juos skolina iš kaimiečių. Žmonės skolina nenoromis, bet skolina, nes nenori nusidėti pirminkui ir bijo užsitraukti jo nemalonę.

Piauname vėl pasilenkusios, nes klūpsčiomis jau pavargome. Ilgai ilgai driziname kedrą ir vis dėlto

nupiauname. Dabar dar nesame tikros, ar tikrai medis grius ton pusėn, kuriam mes norime. Toliau pasitraukusios stebime savo auką, kad žinotume į kurią pusę bėgti. Pagaliau gražuolis kedras sutratėjo, susiūbavo ir visu ūgiu išsitiesė. Džiaugiamės ir mes, kad nugulėjome tokį tvirtą taigos milžiną. Atsipučiame ir pradėjome piaustyti šakas. Nupiautas suvelkame ant kelmo ir užkuriame. Šilta ir ramu prie ugnelės. Tik visa bėda, kad tas skrandis neduoda ramybės, lenkia prie žemės ir net skauda — kaip norisi valgyti.

Pasigirsta skardus prievaždis "abied". Užmetame ant lauko po glėbį šakų ir ruošiamės pietauti. Išsitraukiame iš sniego maistą, kurį buvome užkasusios, kad žvėreliai nepavogtų. Aš šildau savo bulvinę galkutę prieš ugnį, o mano draugė duonos riekutę. Labai norisi duonos, bet aš jos neturiu. Kiek pašildžiusios valgomė. Labai skanu, kaip niekada mano gyvenime.

Sibiro miškakirčių poilsis.

Pavalgiusi Froska pasiima gumuliuką sniego ir čiulpia vietoje vandens. Gal ir protįngia ji daro, galvoju, nes dirbdamas išprkaitavome, gi organizmui reikia vandens. Badaudami žmonės tik vandeniu dvidešimt dienų išgyvena. Imu ir aš sniegą ir laizau. Menkai pavalgūs sniegas neskanus. Imu galvoti, kad tai cukrus, bet sniegas cukrumi nevirsta. Jau geriau apie cukrų negalvoti, nes taip seniai aš jį valgiau, dar Lietuvoje.

Truputį pailsėjusios imame matą, atmatavusios supiaustome nuleistą medį ir sutvarkome viršūnę. Šakų likučius suvelkame ant lauko ir sudeginame.

Tuojuo pasirinkome kitą medį ir vėl diliname. Jaučiamės tiek pavargusios, kad visai nebepatrukiame piuklo. Vakare tik deginame šakas ir laukiame, kada paleis į barakus.

Ateina prižiūrėtojas, patikrina mūsų darbą, užsirašo savo knygtelį ir liepia eiti į stovyklą. Grįžtant pirmiausia pralekia važiuotieji. Jie išmina kelią, ir pėstiesiems lengviau eiti. Iki barakų dešimt kilometrų. Nusidurbusiems tai gana tolimas kelias. Aplinkui miškas iškirstas, tik, tarytum vėjo pučiami našlaičiai,

stovi išsimėtę sėkliniai medžiai. Jų papėdėje jau auginamas atžalynas.

Vyrams su arkliais gal ir lengviau dirbti. Jie paruoštus rąstus veža prie upės ir krauna krūvosna. Pavasarį, išėjus upėje į žiūrį, riša sielius ir per vasarą plukdo į Novosibirską, o iš ten mūsų nukirsti medeliai traukiniais keliauja toliau.

Paupyje stato ir standartinius namelius. Nutašo rąstus, pastato namuką, vėliau sienojus sunumeruoja, išardo ir krauna ant upės kranto. Vasarą tie nemukai upėmis plukdomi į kaimus ir miestelius.

MEDKIRČIAI VAKAROJA

Grįžtame į barakus. Toje mūsų stovykloje penki barakai, šulins su svirtimi ir pirtis. Tai ir visas Podolskas. Tiesa, dar yra pastatyta viena kita gryčiutė etatiniams miškų žinybos tarnautojams. Atrodo, ši vietovė ilgainiui turės augti ir plėstis.

Keturiuose barakuose gyvena juodnugariai darbininkai, o penktame — "načalstva". Tame barake net ir atskirų kambariukų atitverta, yra sandėlys ir krautuvė. Tai tau ir komunistinė lygė.

Mes gyvenome trečiame barake, pačiame stovyklos viduryje. Barake radome visas krosneles besikūrenančias. Viduje buvo šilta ir malonu.

Nebereikia mums jėu jokios estetikos. Akys nebeieško sienose pagražinimų ar paveikslų. Visai natūraliai ir gražiai atrodo ilgos, iš sienų tarpų nukabusios samanės. Man labai gražu, kad visi darbininkai vienodai apsisvilę, kaip uniformuoti. Visų kelnės ir švarkai pasiūta iš paprasčiausių superinių maišų — tai sovietinė darbo liaudies.

Barake prirūkyta visokiais lapais, nes rūkoriai tabako neturi. Dūmuose kirvis kabotų. Prie visko pripratome ir prie šlykščiausių rusiškų keiksmų. Gal ne viena tauta taip baisiai nesikeikia, kaip rusai. Tai sunkaus ir blogo gyvenimo išdava.

Viskas būtų gerai, tik visa bėda, kad negalima susitarti su kilviu, kad jis tylėtų ir neprašytų valgyti. Geriausi atvejai jį gargaliuoja ir žarna žarną ryja, bet blogiausia, kad tuščią skilvį skauda ir visą kūną riečia krūvon.

Matome, kad turtingesnių kolchozų darbininkai maitinasi iš bendro katilo. Jie turi ir mėsos. Dažniausia būna arkliena ar dvesiančio gyvulio skerdiena, bet tai nesvarbu. Jie turi kruopų ir džiovintų bulvių sriubai virti. Tai tikri skanumynai.

Kiti kolchozai bendro katilo neturi, bet miško darbininkams išrašyta duonos ir medaus. Dabar jie įsideda į karštą vandenį šaukštelį medaus. Labai skanu ir sveika.

Tik mūsų kolchozas nieko nedavė. Vietiniai vis dar geriau verčiasi. Jie turi įsidedę duonos ir šaldyto pieno gabaliuką, įsideda į verdantį vandenį ir geria.

Tai atstoja arbatą ir sriubą. Kartais į baltintą vandenį įmeta bulvinę galkutę. Tada jau gaunasi tikra sriuba. Bet kaip aš gyvenau, neišgalvoju. Jau visai baigiu savo atsivežtas bulvines galkutes. Ne geriau ir Stupeliui.

Vakare barake tikras pažmonys. Visuose pakampuose ūžia, klegia, kaip turguje. Užvalgę eina vieni pas kitus į svečius, rūko, šnekasi, net rėkauja. Visi kursto krosneles ir džiovina viršutinius drabužius, autus ir veltinius.

Mergos, susimetusios į krūvas, laikosi išsiauksiančiai ir traukia sibiriečių dainas, čestuškąs:

"Padruška, moja,
Kak tebe nestidno.
Ja lubila, ty atbila,
Dumajės neabidno".

"Drauguže, mano,
Kaip tau yr' ne gėda.
Ką mylėjau, paviliojai,
Manai, kad neskaudu".

Vyrai apie mergas ir kazokų patrypia. Ir kaip dabar nesilinksminsi? Tokia daugybė žmonių, barako viduryje takas platus, grindys nedažytos ir nešaltos, galima ir basiems patrypti.

Tremtiniai nuo vietinių skiriasi. Visi susigrupavę į būrelius ir ramiai šnekučiuojasi.

Aš sėdžiu ant narų ir galvoju, kaip išsidžiovinti veltinius. Tai didelis dalykas. Masė žmonių ir visi su veltiniais. Virtuvėje yra plyta ir prie jos plati mūrinė sienelė, bet ir ten neprieisi. Kai kas džiovina prie krosnelių ant grindų. Mėginsiu ir aš.

Čia žiemos labai sausos, bet veltiniai per dieną vistiek sudrėksta. Neišsidžiovinsi — nušalsi kojas. Šildaisi prie lauko, sniegas nuo ugnies aptirpsta ir susigeria vilnosna.

Susieškau adatą ir siūlą ir iš vidaus auuluosna įdedu ženklus, kad atpažinėčiau savo veltinius ir nesumaikščiau jų su svetimais.

Darbininkai patriukšmavę ir išsiplepėję, vieni anksčiau, kiti vėliau nueina poilsio ir sugula ant narų.

Aš išsitiesiau anksčiau, nes buvau labai pavargusi. Vis galvoju ir galvoju, kaip prasimanyti maisto. Tamsi ir baisi neviltsis slegia mane. Badas savo nagais nuolat raizgo skrandį. Aplinkui jau ir mirtis slampinėja. Ne, dar ne! Turiu kaip nors prasimanyti maisto. Kad nebūčiau taip įkinkyta darban, lengviau išsiversčiau. Bet reikia ir dabar surasti išeitį.

Nusprendžiu, kad reikia susipažinti su valytoja. Ji čia vietinė ir gerai žino stovyklos gyvenimą. Atrodo neščia, tai gal ką nors galėsiu jai padėti ir taip prisigerinsiu.

Viskas nurimsta. Visi medkirčiai miega ir miegojami smarkiai knarkia. Barake girdisi savotiška muzika.

Būs daugiau

Spauda dar nemerdi

Šitas straipsnis yra pranešimas, kurį Lietuvos žurnalistų sąjungos pirm. Vytautas Alantas skaitė Bendruomenės, spaudos ir radijo sąskrydyje Tabor Farmoje rugsėjo 19-20 d.d.

1. Kas lietuvių spaudą skaito?

Jei šiandien lietuviška knyga išeivijoje merdi, tai to dar nebūtų galima pasakyti apie mūsų periodinę spaudą. Pokarinis lietuvis ateivis ir senasis imigrantas daugiau ar mažiau dar tebesidomi spaudos žodžiu. Ir čia reikia išakmiai pažymėti, kad spauda tebėra kasdieninė duona tik vyresniajai mūsų generacijai: jaunajai kartai, galima sakyti, mūsų spauda buvus nebuvus, žinoma, su mažomis išimtimis. Visa mūsų spauda stengiasi įtraukti į savo skaitytojų auditoriją ir jaunimą, bet be didesnio pasisekimo. Tad nagrinėjant klausimą, kaip spauda atlieka savo uždavinį visuomenėje, tenka turėti galvoje tik vyresniosios kartos reikalavimus ir pamėginti atsakyti, kokie tie reikalavimai ir kaip spauda juos patenkina.

Be to, į patiektą temą reikia įnešti nemenką korektivą. Visuomenė yra labai plati, miglota ir sunkiai išspraudžiama į griežtesnį apibūdinimą sąvoka, ir nėra pasau-lyje spaudos organo, kuris sutrauktų į savo skaitytojų auditoriją visą visuomenę. Išeivijoje mes turime daug periodinių leidinių, bet klausimas, koks visuomenės nuošimtis juos skaito? Patriotiškai ir kultūriškai nusiteikęs tūlas tautietis prenu-meruoja ir po keletą laikraščių, betgi vėl visi žinome, kad vadinamos plačiosios masės spaudą visiškai igno-ruoja. Manau, kad PLB vadovybė labai pasitarau- mų mūsų išeivijos kultūros istorijai, jei pamėgintų bent apytikriai išaiškinti, koks lietu- vių visuomenės nuošimtis dar domisi spauda.

Taigi kiekvienas periodinis leidinys turi savo skaitytojų auditoriją, tad ir būtų tiks- liau kelti klausimą: kaip tie leidiniai atlieka savo uždavinį

savo skaitytojuose, o dar la- biau kokretizuojant klausimą, reikėtų klausti, kaip savo už- davinį atlieka "Draugas", "Dirva", "Darbininkas", "Ne- priklausoma Lietuva", "Tė- viškės žiburiai", "Keleivis", "Europos lietuvis" ir visa ki- ta periodika?

Ir dar čia reikia padaryti vieną pastabą. Mūsų išeivijos spauda sklaidosi į tris pa- grindines sroves: katalikų, liberalų ir komunistų. Nema- nyčiau, kad čia mums reikėtų gaišinti laikas ir atsakinėti į klausimą, kaip komunistų spauda atlieka savo uždavinį raudonoje visuomenėje, ku- i yra aiški lietuvių bendruome- nės atplaiša ir šoka pagal Kremliaus dirbtuvėse paga- mintą ir iki nuobodybės kar- tojamą propagandos plokštelę. Tad ir toliau čia bus kalbama apie tautinę, lietuvišką mūsų spaudą, ar ji būtų vienokios ar kitokios ideologinės pa- kraipos.

2. Ko skaitytojas nori iš spaudos?

Skaitytojo pageidavimus, man rodos, būtų galima susu- muoti šitaip:

1. Aplamai imant, skaity- tojas pirmon galvon nori lie- tuviškai tautiškai, patriotiš- kai nusiteikusias spaudos;

2. Jis nori informacijų, vi- sų pirma informacijų iš tos vietovės, kur gyvena, — čia turiu galvoje kroniką ir viso- kių susirinkimų, posėdžių, pobūvių, o dažnai ir šeimyni- nio pobūdžio įvykių aprašy- mų. Tur būt, daugumas skai- tytojų, paėmę į rankas laik- raštį, pirmon galvon atverčia kronikos puslapį.

3. Skaitytojas laukia infor- macijų iš viso mūsų išeivijos kultūrinio, politinio bei vi- suomeninio gyvenimo ir rei- kia pasakyti, kad kiekvienas mūsų laikraštis stengiasi pa- gal galimybes kaip galint pla- čiau savo puslapiuose tą gy- venimą aprėpti.

4. Skaitytojas laukia infor- macijų ir iš okupuotos Lietu- vos.

5. Gal skaitytojas ne taip jau labai laukia savo spaudoje informacijų apie Amerikos vidaus ir užsienio politiką bei apie pasaulinius įvykius, nes apie tuos dalykus jis gali pla- čiau pasinformuoti per TV, radiją arba pasiskaityti ame-

Vytautas Alantas

rikinį laikraštį, nors išsa- mesnių ir įdomesnių komen- tarinių straipsnių apie pasaui- nus liuvius mūsų skaityto- jas irgi nenteikins.

Man rodos, kad mūsų spau- da visus tuos skaitytojo pa- geidavimus patenkina visai neblogai, kitaip sakant, savo uždavinį atlieka gerai. Nete- ko girdėti, kad skaitytojas nusiskųstų mūsų spauda vi- sais tais atžvilgiais.

3. Ne sensacija, o moralinis pagrindas

Kalbant apie mūsų spaudą reikia pabrėžti jos moralinį pagrindą. Lietuvių spauda nėra grynai informacinė, ko- mercinė, sensacijų besivai- kanti spauda, kaip kad, pvz., amerikinė: mūsų spauda turi gilią tradiciją skaitytoją auklėti ir moralizuoti. Jei amerikinio laikraščio redak- torius klausia ausį prikišęs prie skaitytojo norėdamas patirti, ko jis pageidauja iš savo laikraščio, tai lietuvių laikraščio redaktorių sten- giasi skaitytoją priglauti prie savo krūtinės ir paš- nabzdėti jam į ausį, kaip jis turi galvoti ir elgtis.

Mūsų spauda nuo pat savo pradžios, būtent, nuo "Auš- ros" gadybės buvo pedagogė- auklėtoja, tokia ji buvo lais- voje Lietuvoje, tokia mes su- kūrėm ir svetur, tokia ji yra ir šiandien. Mūsų spauda sa- vo skaitytojui nėra linkusi pataikauti ir savo idealų už pigią sensaciją nepardavinėja. Mūsų spaudos pionieriai ir šiandieniniai jos vadovai į spaudos uždavinius ir apla- mai į jos vaidmenį tautos gy- venime žiūri labai rimtai ir jaučia savo atsakomybę: ir lietuvis visais laikais į savo spaudą žiūrėjo rimtai ir laikė ją dideliu autoritetu visuome- niniame gyvenime. Ji jam bu- vo negerovių kėlėja ir smer- kėja, tautinių bei valstybinių idealų skelbėja ir kelio rody- toja į gražesnę ir šviesesnę ateitį. Ar ne tokios spaudos mes norime ir išeivijoje ir ar ne tokią spaudą mes turime? Noriu su malonumu pa- brėžti, kad mūsų spauda iš- eivijoje nepasidavė nesvei- koms įtakoms ir nenuslydo nuo senų lietuviškų tradicijų. Taigi ir šiuo požiūriu, man rodos, kad mūsų spauda at- lieka savo uždavinį visuome- nėje be priekaišto.

Kas be ko, nėra pirkios be dūmų. Kai kurioje, laime la- bai negausioje, mūsų spau- doje pasitaiko reiškinių, kurių kitaip negali apibūdinti, kaip kad spaudos pollution. Tokių organų redaktoriai, ga- mindami spaudos taršalą, pa- miršta, neturi arba nenori prisiminti elementariausių spaudos etikos dėsnių. Labai abejoju, ar tokiais išpuoliais jie tinkamai atlieka savo už- davinį visuomenėje. Tokie liūdni reiškiniai yra ne tik nukrypimas nuo savo spaudos etikos dėsnių, bet ir suigno- ravimas mūsų lietuviškų spaudos tradicijų.

Pagaliau visi matome, kad mūsų periodikoje žydi aštrios

diskusijos, neatlaidi netole- rancija svetimai nuomoni, asmeniškumai, kad kartais skaitydamas tūlą straipsnį nenorom pagalvoji, jog raši- nio autoriaus puolamas as- muo yra jo didžiausias, tie- slog mirtinas priešas, nors abu nulipdyti iš to paties lie- tuviško molio.

Žodžiu, mūsų periodikai netruksta ydų, kurias gal kartais ir būtų galima pava- dinti nuosmūkiu. Tas ydas protarpiais pasiūna taisyti aukštų spaudos kvalifikacijų mylėtojai — ir gerai, kad dar atsiranda tokių idealistų — nors jų balsas toli gražu ne- išvėdina, nes, man rodos, jie iš savo sunkių patrankų šaudo į štabus, o ne į pačią armiją.

Juk gi kokia visuomenė, to- kia ir jos spauda. Mes turėsi- me kitokią spaudą, kai per- reformuosime savo skaityto- ją, kitaip sakant, kai užkai- šiosime jo charakterio tas spragas, pro kurias prasi- veržia į viesumą jo kunku- liuojanti ambicijomis asme- nybė. Dabar kas?

Jei tūlam skaitytojui ima niežtėti nagai pakedenti savo tautietį arba pareikšti savo nuomonę, kuri gal nesutinka su laikraščio varoma linija, jis siunčia savo straipsnį re- dakcijai, jei ši nededa, jis siunčia kitam laikraščiui, jei ir šis nededa, tai... jis iš- leidžia savo laikraštį.

Į mūsų spaudą reikia žiū- rėti ne tik iš arti, bet ir iš paukščio skrydžio. Mūsų spauda, atsiremusi į tvirtą lietuvišką pagrindą, varo milžinišką kultūrinį, politinį bei visuomeninį darbą. Ne- žiūrėti didesnių ar mažesnių nesklandumų ji atlieka visu šimtu nuošimčiu tuos įspa- reigojimus, kuriuos jai stato skaitytojas ir mūsų gyvena- mas laikotarpis. Vienas kitas išsišokimas dar toli gražu nesužaloja jos bendro mora- lizuojančio pobūdžio, kuris, kaip minėjau, yra didžioji mūsų spaudos tradicija.

3. Kas bus rytoj?

Gal čia reikėtų tarstelėti keletą žodžių apie mūsų spaudą netolimoje ateityje, nors tai jau būtų kita tema. Sakysime, pasitraukus iš skaitytojų auditorijos vyres- niajai kartai, jos vietą užims skaitytojas su kitokiais rei- kalavimais. Su vyresniosios kartos pasitraukimu grei- čiausiai turės pasitraukti ir iš Lietuvos atsivežtos nusis- tovejusios spaudos tradicijos, kitaip sakant, jau ir dabar iš- kyla klausimas, ar šiandien- io pobūdžio spauda bepajėgs patenkinti naująją skaitytoją?

Buvo kartais keliamas klausimas, ar mes ne per daug turime periodinių lei- dinių ir ar spauda neatliktų ge- riau savo uždavinį, jei, sa- kysime, visi jie būtų sujungti į vieną didelį, nesrovinį, vi- sai išeivijai skiriamą dien- raštį su kultūros, literatūros, sporto ir kitokiais savaiti- niais priedais? Kai sakau: nesrovinį, tai turiu galvoje tą mintį, kad jame turėtų tilpti visos srovės.

Tokio laikraščio pavyzdį mes turime Europoje. Kol K. Barėnas Londone redaguoja "Europos lietuvi", kur rašo visokių pakraipų žmonės, ra- šo ir nesipeša, o jei ir pasi- peša, tai to paties laikraščio puslapiuose. Pagaliau, mes turime ir kitą didelį leidinį, būtent, Lietuvių enciklopedi- ją, kur sutilpo visokių pažiū- rų bendradarbiai.

Tokio didelio dienraščio išleidimas, be abejo, būtų di- delis perversmas mūsų iš-

al. gimanto skiltis

GRAUDI TREMTINIO AŠARA

Rečiau, žymiai rečiau, bet dar vis mūsų tarpe mėgstama smagurauti ir save kildinti, vadinti tremtiniais. Lyg ir įprasta, patogu, na, ir pa- prasta. Buvo juk ir tremtinių

eivijos spaudos istorijoje, o pirmon galvon perversmas turėtų įvykti mūsų galvoseno- je, kitaip sakant, turėtume nugaltėti giliai išsaknijusias skaldyimosi tendencijas ir ypačiai prietarą, kad įvairių pažiūrų lietuviai, esant būti- nam reikalui, negali sutilpti po vienu stogu. Ar toks "vi- suotinis" organas geriau at- liktų savo uždavinį visuome- nėje, žinoma, būtų galima tu- rėti įvairių nuomonių. Man, sakysime, būtų daug įdomiau gauti vieną svarų dienraštį vietoje keleto mažesnių pe- riodinių leidinių, bet, manau, netrukėtų ir gan svarbių argu- mentų už spaudos "provincia- lizmą".

Taigi, apie tokį organą ga- lima tik pasvajoti, tačiau žvelgiant ateitin ir turint gal- voje mūsų spaudos skaitytojų auditorijos radikalią pasikei- timą, man rodos, netolimoje ateityje turės kilti ir mūsų spaudos didžiosios reformos reikalas. Ir šiandien aš ne kiek neabejoju, kad mūsų spaudos pulverizacija anks- čiau ar vėliau turės baigtis ir, galimas dalykas, kad "vi- suotinio" organo išleidimas nebebus tik svajonė: pats gy- venimas jo pareikalaus.

4. Baigiamosios pastabos

Aš, kaip Lietuvių žurnalis- tų sąjungos pirmininkas, gau- nu kone visus su mažomis iš- imtimis lietuvių periodinius leidinius. Ir kasdien sklaidy- damas tą periodiką, nežiūrint jos gausybės, negaliu nesis- tebėti jos nežemu intelektua- linu bei profesiniu lygiu. Ir reikia su pasitenkinimu kons- tatuoti, kad išskyrus vieną kitą leidinį šiaip jau retai ka- da randi ideologinės trinties — trintis daugiau pasireiškia politiniais klausimais. Visa mūsų spauda, žinoma, išsky- rus komunistinę, tvirtai atsi- remia į lietuvišką pagrindą ir kovoja už tą patį laisvos Lie- tuvos idealą bei lietuviybės išlaikymą.

Baigdamas negaliu iškęsti nepastebėjęs, kad šios dienos simpoziumo temą reikėtų ap- versti aukštyn kojom ir pa- klausti, kaip visuomenė atlie- ka savo uždavinį laikrašti- ninkui? Man susidaro įspūdis, kad mūsų visuomenė išpuiko, pasidarė didelė išlepusi da- ma, kuri stato reikalavimus laikraštiniui, bet pati ne- jaučia jokie išpareigojimo jo atžvilgiu, kitaip sakant, lau- kia iš jo nuolatinės aukos.

Yra sakoma, kad Lietuva 1918 m. nepriklausomybę iš- kovoję plunksna, ir kažin ar būsime toli nuo teisybės sa- kydami, kad antrą kart Lietu- vai nepriklausomybę atkovos irgi plunksna? Išimk iš lietu- viško gyvenimo liakraštini- ką, ir kas iš to gyvenimo be- liks?

Mes, Žurnalistų sąjunga, į savo organizaciją esame su- traukę pustrėčio šimto narių, bet tas spaudos legonas lengvai pasieks ir 300 narių. Ir daugumas jų dirba iš pasi- šventimo. Taigi, kalbant apie spaudos išpareigojimą vi- suomenei, kažin ar nebūtų pats metas pakalbėti ir apie visuomenės pareigą lietuviui spaudos darbuotojui?

Vyt. Alantas

draugijos, bet jos beveik sa- vaime, be mažiausio triukš- mo ėmė ir išnyko. Šiandien vargiai net ir tolimiausiam užkampy rastume draugiją ar sąjungą, tremtinių vardu be- sivadinančią.

Buvo, tiesa, įmantrių gin- čų ir įrodinėjimų, kodėl, bū- tent, mes, turėtume vadintis tremtiniais. Patikėjo kas tais teigimais ar ne, bet oficialiai tremtinių vardu nustota va- dintis bent jau svetimųjų tar- pe, nors saviškių padangėje ne kartą ir ne du girdime, kad esame tremtiniai...

Prieš šešetą ar daugiau metų vienas išeivis tautietis lankėsi sovietinamoje Lietu- voje ir jam buvo leista pasi- matyti su savo artiniais viename provincijos mieste- lyje. Pasitaikė, kad tame pa- čiaime name, kitame bute šio- kią tokią prieglaudą buvo ga- vęs neperseniausiais iš Sibiro grįžęs, su gerokai palaužta sveikata tremtinys. Išgir- dęs apie viešintį tame pačia- me name svečią iš užjūrio, ir jis atėjo pasiklausti tolimojo atvykėlio pasakojimų. Ame- rikietis lietuvis, tarp kita ko, tada pastebėjo, kad pokario išeivių tarpe esanti mada sa- ve vadinti tremtiniais. Nieko nepasakė, nė žodžio neištarė Sibiro tremtinys, tik graudi ašara nuriedėjo jo skruostais. Nieko neprataręs, kukliai pa- sišalino, nehenorėjo toliau klausytis kito tremtinio iš Amerikos tolimesnių dėsty- mų...

Šiek tiek daugiau prasivė- rusi uždanga, skirianti so- vietinamą tėvynę nuo jos iš- eivijos, padidėję tarpusaviai kontaktai ir šiek kiek tarpu- savis ryšis jau žymiai dau- giau teikia puikių progų pa- žinti, kas mūsų tautoje yra tikrieji tremtiniai, nukentėję tiesiogiai nuo smurto okupa- cinės sąlygose, ir kas yra išeiviai, šiuo metu pasiekę tokią aukštą civilizacijos tei- kiamą prabangą, kad likusieji savojoje žemėje tik sapnuoti apie tai būtų galėję.

Šios skilties autorius, anais trėmimosi ir Vakarais laikais gyvendamas geležin- kelio pašonėje, pats savo aki- mis matė ir sekė visą tą trė- mimosi procesą... Skubėjo visi, bėgo, kiti net ir kyšiais nešini vokiečių pareigūnams, kad tik būtų išleisti į trauki- nius, į peroną, į stotį, kad tik būtų galimybė prasis- kverbti nors ir į prekinį, tegu ir visai atvirą nedengtą vago- ną, kad tik toliau nuo siaubo, galimos mirties, galimų kan- čių.

Tuo metu prisiminė tie ne- laimingieji, kurie 1941 m. birželio mėn. buvo tūkstan- čiais gaudomi, niekinami, nužmoginami, kišami į per- krautus gyvulinius vagonus, siunčiami į lėtą mirtį Sibire. Barbora Armonienė, Stefanija Rūkienė, abi tremtinės, tai liudija krauju ir ašaromis rašytuose atsiminimuose, ku- rie vaizdžiai mums sako ir rodo, kas yra tikrieji tremti- niai ir kas... tik norėtų gar- bingu tremtinio vardu save vadinti. O tų tremtinių poka- rio stalinistinio siutėjimo metais buvo keleriojai dau- giau už ir taip neužmiršta- mus 41-ųjų metų trėmimus.

Pagerbdami jų atmintį, jų kančią, jų atiduotą tikrai mil- žinišką auką savo tautos gol- gotos virtinėje, Vakaruose vis dėlto turėtume liautis sa- ve vadinti tremtiniais...

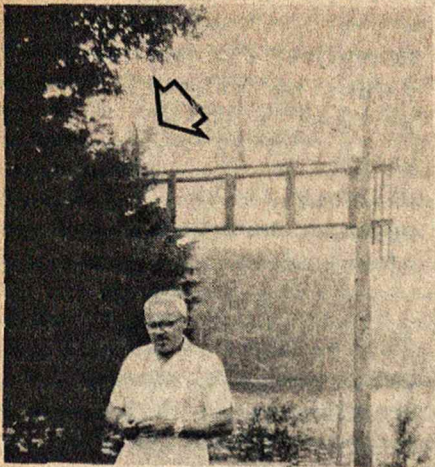

Šiais mokslo metais į Vasario 16 gimnaziją Vakarų Vokietijoje naujai įstojo 25 mokiniai. Gimnazijoje šiuo metu iš viso yra 73 gimnazistai ir gimnazistės. Šį rudenį gimnazija pradeda naujojo bendrabučio statybą. Bus įrengtas elektros transfor- matorius, kuris kaštus 50 tūkstančių markių. Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius kviečia visus užsienų liuvius remti vienintelę aukštesniąją lietuvių mokyklą Va- karuose ir ypač kviečia Š. Amerikos liuvius tėvus į Vasa- rio 16 gimnaziją siųsti savo vaikus mokytis.

Nuotraukoje Vasario 16 gimnazistai gieda per Kalėdų eg- lutę.

AR JŪSŲ KAIMYNAS SKAITO NEPRIKLAUSOMĄ JĄ ? PASIŪLYKITE IR JAM SKAITYTI LAIKRAŠTĮ, KURIS VEJASI GYVENIMĄ .

sault-st-marie

Strėlė rodo lietuvišką trispalvę.

LIETUVIŠKA TRISPALVĖ

Atostogaujant, pakeliui į Thunder Bay, bestebint žavius Superior ežero pakrantės vaizdus, prie Batchawana įlankos stovinčios vasarvietės žiūrime — šalia Kanados ir JAV vėliavų ir lietuviška trispalvė. Buvo labai smalsu.

Surandam "Sunset Inn" savininką. Tai šiltas ukmergiotis Viktoras Staškūnas, kuris, nutraukęs tingios dienos popietinį poilsį, mielai priima užklydėlius. Sako, jei yra priimta prie turistų vietovių iškelti vėliavas, tai kodėl ir ne lietuvišką. Aprodo platų rajoną, kuriame visa eilė simpatingų namukų poilsiautojams, vieta palapinėms ir traukiamom kabinom, smėlėtas paplūdimys. Primeną kiek Bachuno, dabar Adamkaus, Tabor Farmą Mičigane.

V. Staškūnui čia tiksliai šautinis užsiėmimas, arba greičiausia, išsiblaškymas nuo rangovavimo statyboms. Mat, jis už 40 mylių, Sault Ste. Marie mieste, turi stamboką Winston Construction firmą. Tik vėliau sužinojome, kad būdamas pasiturintis žmogus, remia lietuviškus reikalus, yra NL skaitytojas.

ottawa

PAGERBTA DAIL. A. TAMOŠAITIENĖ

Spalio mėn. 24-25 dienomis Otavos LB turėjo retai pasitaikantį iškilmes. Čia vyko VII Krašto tarybos trečioji sesija, posėdžiavusi aštuonias dienas. Be to, Krašto v-ba įteikė Valstybinei bibliotekai eilę vertingų knygų; buvo sudaryta užuomazga lituanistiniam skyriui bibliotekoje. Kadangi šie du įvykiai tikriausiai bus aprašyti smulkiau ir atskirai, noriam čia paminėti tretysis pagerbimas dailininkės Anstazijos Tamošaitienės, jos 40 metų kūrybinio darbo sukakties proga.

Apylinkės v-bos iniciatyva, derinant prie pirmųjų dviejų įvykių, buvo suruošta jos kilmės ir gobelenų paroda ir jai pagerbti aktas-akademija. Viskas vyko ištaigingose

KELEIVIS

Atsaku, esate girdeję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieną giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gera vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius: Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

6 psl. — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 1970, XI, 11

Valstybinės bibliotekos rūmuose, kurie baigti statyti jubiliejiniais šimtmečio 1970 metais.

Šeštadienio rytmetį apyl. v-bos pirmininkas A. Paškevičius pakvietė atidaryti parodą gen. konsulą dr. J. Žmuidziną. Parodyta 23 kilimai, kai kurie jų paskolinti iš privačių rinkinių ir net iš gana tolimų vietų.

A. Tamošaitienė yra originali kūrėja, ji perkelia į kilimų savo paties sukurtą paveikslą savitu stiliumi. Jos pastarųjų laikų tapyba ir kilimai pusiau abstraktūs. Jos mėgiamas spalvingas ruduo ar atbundantis pavasaris su silpnai matomomis žmonių figūrom. Jos ankstyvesniuose darbuose vyraavo tautosakos elementai; pasakos ar legendos sudarė kūrinio temą. Šioje parodoje buvo jos ir ankstyvieji ir vėlyvieji darbai. Paroda tęsiasi visą savaitę.

Atidaryme dalyvavo Krašto tarybos nariai, dailininkų Tamošaičių gėrbėjai ir bičiuliai, atvykę į šias iškilmes iš tolimųjų vietų, ir vietos lietuviai.

Garbės svečiais pirmininkas A. Paškevičius pakvietė šiuos asmenis: gen. konsulą dr. J. Žmuidziną, PLB Centro v-bos atstovą A. Rinkūną, kuris atstovavo ir "Tėviškės žiburį", KLB Krašto v-bos pirm. dr. S. Čepą, K. Lietuvių fondo Centro v-bos pirm. dr. A. Pacevičių, PLIAS Centro v-bos pirm. J. Danį, KLB Tarybos sesijos prezidento atstovą dr. P. Lukoševičių ir Birutę Nagienę, kuri buvo pakviesta tarti išsamesnį žodį apie sukaktininkę.

Atidarydamas aktą A. Paškevičius pažymėjo, kad kiekvienas kūrėjas išelvijoje yra tautos ambasadorius. Į jį nukreiptos daugelio sąvųjų ir svetimųjų akys. Kūrėjas tautodailės srityje yra itin reikšmingas, nes tokio kūrėjo darbas rodo tą specifinį etninį veidą, charakterį. Tokia kūryba suteikia paskatą visai etninei grupei veikti, būti vieningais, didžiulius tuos, rungtyviauti su kitomis grupėmis ir džiaugtis, jei laimi.

Žodžiu, padeda ugdyti tautinę savigarbą. Buvo pažymėta, kad sukaktininkė šioje srityje pateisina visa tai sukaupu.

Birutės Nagienės paskaita spausdinama atskirai. Buvo išklausa gen. konsulo dr. J. Žmuidzino sveikinimo kalba.

Lietuviškosios visuomenės vardu apyl. v-bos sekretorė Liūda Plėkaitienė perskaitė ir įteikė adresą, kurį vėliau turėjo progos pasirašyti visi svečiai. Tautiniais rūbais pasipuošusi jaunimo atstovė D. Priscėponkutė prisegė sukaktininkei gėlių puokštę.

Lietuvių fondo įgaliotinis Otavos apylinkei A. Paškevičius įteikė simbolines dova-

nėles — jubiliejinius Kanados metalinių pinigų setus ne tik sukaktininkei, bet ir jos vyrui Antanui Tamošaičiui, kaip nuoširdiems ir dosniems Fondo rėmėjams. Bičiulių vardu R. Simanavičius ir Šalukvienė įteikė bendrą dovaną — keletą meno knygų. Pabaigai, iškilmėms prisiminti, apyl. v-bos vardu buvo įteikta knyga apie išžymiuosius meno kūrinius.

Be to, buvo paminėta eilė sveikinimų, gautų iš JAV ir Kanados.

Po visų tos dienos iškilmių, dalyvaujant svečiams kanadiečiams, įvyko vaišės. Svečių tarpe buvo ukrainiečių kilmės senatorius P. Yuzykas su žmona, bibliotekos direktorius dr. G. Sylvestre su eile savo bendradarbių, mūsų kaimynų latvių ir estų bendruomenių pirmininkai su žmonomis ir eilė kitų.

Vietos lietuviškoji bendruomenė savo gausiu atsilankymu pagerbė mieląją sukaktininkę. Albinas Vilniškis

st.catharines

BUS KITAIP

Naujųjų metų sutikimas Niagaros Falls, kaip kad buvo skelbta — neįvyko.

Tačiau SLA 278 kuopa St. Catharinėje Naujųjų metų sutikimą rengia privačiai. Prašome skambinti SLA v-bos nariams: A. Aliušauskienei tel. 685-8833, J. Girevičiui — 685-8965, J. Grigui — 684-1839, K. Jonušai — 682-0314, P. Polgriūnui — 934-5053.

Suinteresuotieji tepraneša iki gruodžio 20 d.

toronto

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Kariuomenės šventės minėjimą Toronte rengia VI. Putvio šaulių kuopa, talkininkaujant sav. kūrėjų kar. Juozapavičiaus skyriui ir globojant LB apylinkės valdybai. Minėjimas vyksta lapkričio 22 d.

II v. ryto lietuvių parapijų bažnyčiose vyksta pamaldos. Pamaldose, organizacijos kviečiamos dalyvauti organizuotai su vėliavomis.

4 val. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje bus iškilmingas šventės minėjimas, kur pagrindiniu kalbėtoju bus gen. št. pulk. J. Šepetys iš Detroito. Meninė programą išpildys jaunimas: iš Detroito atvykusi gabi pianistė B. Ūsaitė, dainuos sol. I. Vizgirdaitė. Toronto skautų Rambyno ir Šatrijos tuntų skudutininkai, birbynininkai ir kanklininkai. Minėjimą praturtins savo dalyvavimu St. Catharinės ramovėnai ir Hamiltono Algirdo šaulių kp. su vėliavomis.

Organizacijos, dalyvaujančios su vėliavomis pamaldose ir minėjime, prašomos pranešti iš anksto St. Jokubaičiui telef. 537-2869. Tikimasi gausaus visuomenės dalyvavimo.

hamilton

ŠAUDYMO VARŽYBOS

Hamiltono medžiotojų ir žuklautojų "Giedraičio" klubas spalio 25 d. pradėjo savo metines varžybas 22 kalibro šaudymu.

Lapkričio 8 d., I val. p.p., bus šaudoma į skraidančias lėkštes.

Hamiltono "Giedraičio" klubas šimtą laimėjo perėinančią tarpklubinę taurę.

ŠAUKIAMAS POSĖDIS

KLB Hamiltono apyl. valdybos ir organizacijų atstovų posėdis šaukiamas lapkričio 19 d., 7 v. v., Aušros Vartų parapijos salėje. Bendruomenės valdyba posėdyje kviečia dalyvauti visų Hamiltono organizacijų pirmininkus arba jų įgaliotus atstovus. Taip pat kviečiami ir Hamiltono gyvenantieji Krašto tarybos nariai.

sudbury

LAUKIAMAS GYVATARAS

Lapkričio 21 d., šeštadienį, 7 val. p.p., garsioji Hamiltono tautinių šokių grupė "Gyvataras" Marymount salėje išpildys puikią programą. Dalyvausime visi, išlaikykime Sudburio lietuvišką veningumą, pamatykite meniškai atliekamus mūsų tautinius šokius, pakvieskite svečių.

J. Kručas
AR JAU APSIMOKEJOTE NEPRIKLAUSOMOSIOS PRENUMERATĄ?

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame "American Travelers" čekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš \$2,100,000.00

MOKAME UŽ:

Depozitus	5 %
Šėrus	6 1/2 %
Už vieny metų indėlius	7 1/2 %
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10 %
Nekiln. turto paskolas iš	9 %

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAJE TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

5 1/2 % už depositus
6 % už šėrus (numatoma)
7 % už 1 m. term. dep.
7 3/4 % už 2 m. term. dep.

IMA

8 % už mortgicijus
8 % už asm. paskolas

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723.

IVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvų, Latvių, Estių, Ukrainų ir U. S. S. R. paprastu bei pro paštu.

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiama-
sios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos ir radijo
priimtuvai, šaldytuvai ir t.t.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svarų tyro svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar eksprešu. Apmokėsime gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Prieš pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirožusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;
šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA BALTIC EXPORTING CO.

480 RONSEVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

KALEDINĖS DOVANOS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šimtą artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1 (1970).

3½ jardo angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardi crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui arba dviems suknelėms, 3 jardi vyriškam arba moteriškam paltui eksportinės rūšies vėliūro arba vilnonės ir kasmiro medžiagos, 2½ jardo vilnonės suknelės medžiagos, 1 nailono arba medvilnės išeiginiai marškiniai, arba bluzelė, 2 poros moteriškų arba vyriškų vilnonių ar nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina, įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, yra \$95.00

Dovanų siuntinys 2 (1970).

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu dėvimi nailono lietpalčiai, crimplene medžiaga dviems puikioms suknelėms, vyriš-

kas arba moteriškas megztukas, vilnonis arba acryleno, 3½ jardo vilnonės kostiumui medžiagos su įrašu „all wool made in England“, 1 puiki gėlėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00

Taip pat mielai pridėdame į šiuos ar kitus rūbų siuntinius tokių dalykų, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir pageidaujami. Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus \$40.00, vilnonės gėlėtos skarelės po \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai \$12.00, nailono marškiniai \$8.00, nailono lietpalčiai \$11.00, gėlėtos nailono skarelės po \$2.00, nepermatomo nailono suknelės \$11.00, puikius vilnoniai moteriški šaliai \$9.00 ir kita.

Už \$36.00 pasiunčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų. Priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persiunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY ROAD, LONDON, E2. ENGLAND

Telephone: 01-739 8734

TĖVŲ
SUSIRINKIMAS

Pirminkaujant Br. Staškevičiui ir sekretoriaujant Z. Piečaitienei lituanistinės mokyklos tėvai savo metiniame susirinkime apsvaistė eilę reikalų ir papildė tėvų komiteto sudėtį.

Buvo išklausa Tėvų komiteto pirm. Algio Kličiaus, mokyklos vedėjos G. Gedvilienės, kasininko R. Jurkaus ir Lituanistinio seminaro vedėjos dr. Il. Gražytės pranešimai. Paašikėjo, kad mokinių skaičius yra sumažėjęs, tačiau daroma žygių, kad mokinių skaičius padidėtų. Iškelta silpnai lietuviškai kalbančių vaikų mokymo problema, kuri reikalauja greito sprendimo, nes dalis jų negali normalios programos eiti. Priežastis ieškotina mišrioje šeimoje, kur namuose kalbama ne lietuvių kalba, arba tai vaikai tėvų, jau čia gimusių, kuriems darosi sunku vaikams lituanistikoje padėti. Jeigu susidarytų pakankamas skaičius, tokiems vaikams tektų įsteigti atskirą klasę su specialia lietuvių kalbos mokymo programa.

Dr. Il. Gražytė painformavo, kad Lituanistinis seminaras veiks tose pačiose patalpose, kur dirba Lituanistinė mokykla, tačiau lankytojai rinksis tik kas antrą šeštadienį. Vedėja suminėjo, kad yra nustatytas paskaitų ciklas, kurio bus laikomasi.

Mokyklos finansinį stovį reikia laikyti pakenčiamu, nes baigiantis mokslo metams buvo gauta parama apmokėti už mokyklos patalpas. Parama gauta iš Kvebeko imigracijos ministerijos. Tikimasi, kad panaši parama bus galima išrūpinti ir šiais metais. Mokyklą metų bėgyje parėmė eilė lietuviškų organizacijų ir pavienių asmenų. Prieš mokslo metų pabaigą buvo gauta 100 dol. parama iš "Krivulės". Nuoširdi padėka priklauso "Krivulei" už šią stambią auką.

Labai svarbus reiškinys lituanistinėje mokykloje yra jaunų mokytojų prieauglis.

Net trys mokytojai, pradėję mokykloje dirbti šiais metais, yra Montrealio Lituanistinės mokyklos buvę auklėtiniai: R. Staškevičiūtė, D. Sinienė-Dargytė ir R. Barisaitė. Linėktina, kad šie jauni žmonės atneštų jau čia išmokytą metodų, kurie mokiniams gali kartais būti labiau priimtini. Tačiau labai svarbu, kad ir tėvai suprastų tų jaunų žmonių pastangas.

Pereitą vasarą Dainavos stovykloje vykusioje mokytojų studijų savaitėje iš Montrealio buvo nvykę net trys mokytojos: mokyklos vedėja G. Gedvilienė, R. Staškevičiūtė ir J. Blauzdžiūnienė. Taipgi gruodžio mėn. pradžioje namatoma kvesti pedagogą A. Rinkūną iš Toronto. Su juo bus proga padiskutuoti naujus mokymo metodus ir išklausti pranešimo, skirto ir plačiai visuomenei. Sveikintina, kad mokykla ieško naujų būdų darbą pagerinti.

Susirinkimui baigiantis tėvai papildė Tėvų komiteto sudėtį. Pagal statutą, iš komiteto kiekvienais metais pasitraukia trys jo nariai, ir jų vieton išrenkami trys nauji. Tokiu būdu komitete visuomet yra keturi nariai iš pereitų metų. Tokiu būdu komiteto darbas nestojia, kol naujieji "apšyla".

I komitetą buvo pririnkti S. Piečaitienė, A. Ottienė ir E. Dainius. Sekančių metų Tėvų komitete, be jau suminėtų narių, dar pasilieka A. Kličius, P. Adamonis, R. Jurkus ir dr. P. Lukoševičius. pl

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ
Montrealio ramovėnai, savanoriai-kūrėjai ir šauliai rengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą lapkričio 21 d., 7 val. vakaro Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve, Montreal.

Progai pritaikytą paskaitą skaitys svečias iš Amerikos, vyčio kryžiaus kavalerius, pulk. R. Liormanas.

Koncertinėje dalyje dainuos kolaratūrinis sopranas G. Čapkauskienė, iš gerai parinkto ir šventei pritaikyto repertuaro. Jaunimo atstovė B. Lymantaitė išpildys dalį programos pianinu.

Oficialiai ir koncertinei daliai pasibaigus, bus ten pat šo-

kiai. Veiks baras.

Sekmadienį, lapkričio 22 d., Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijų bažnyčiose bus išklmingos pamaldos žuvusių už Lietuvos laisvę kovotojų intencijai.

Rengėjai organizacijų prašo dalyvauti su vėliavomis.

STUDENTŲ
ŽIEMOS STOVYKLA

Montrealio studentų žiemos stovykla šimet įvyks Morin Heights apylinkėse nuo gruodžio 28 d. iki sausio 2 d. Naktynė su pusryčiais penkiom dienom kainuos po 32 dol.

Vietų skaičius yra ribotas, todėl ankstyva registracija yra būtina. Registruotis iki lapkričio 15 d. pas Vytą Kudžmą, tel. 255-5579, arba Rytį Bulotą, tel. 733-9005.

POSĖDIS
KLB Montrealio Seimelio prezidentimo posėdyje lapkr. 2 d. buvo svarstyti bėgantieji reikalai.

Montrealio lietuviškų organizacijų pirminkų susirinkimas šaukiamas sekma-

PRIEŠ 50 METU
(atkelta iš 2 psl.)

nas-Valevičius; Pajuodžių-Liūdynės kryptimi - J. Vidugiris.

Posmarkešnių kautynių prie Upytės, bolševikai pradėjo visu frontu trauktis ir gegužės 19 d. lietuviai užėmė Panevėžį. Bolševikai traukėsi Subačiaus-Kupiškio kryptimi.

Tuo metu, atsipalaidavęs nuo bolševikų, atėjo pasiduoti karo komisarai Vitkauskas. Pulk. Petrutis savo knygoje "Laisvę ginant" tą įvykį aprašo taip:

"Mes su trečiu bataljonu žygiuojame toliau, sekdami bėgančius bolševikus. Staiga iš miškelio, vieškelio, ant gražaus arklio, gražiai apsiredęs atjoja vienas bolševikas. Pasitkęs mus prabyla iš karto vokiškai. Pamatęs, kad mes ne vokiečiai, pradeda kalbėti lietuviškai. Nušokęs nuo arklio, prieina prie manęs - esu Kau - no gubernijos karo komisaras Vitkauskas. A. vykau pas savuosius, kad galėčiau drauge mušti bolševikus. Atiduodu jums arklį ir revolverį". - Bet aš nesutikau priimti, nes neturėjau kur dėti.

Manau, kad Tamsta ir pats vienas, be palydovų nujosi šiuo keliu mūsų štabą, ten pasiskys, kas esi ir atiduosi savo arklį".

Bet man jo pagalio, kai sužinojau, kad Kėdainiuose jį sušaudė. Užfrontiniai, matyti, norėjo pasirodyti, kad ir jie karliauja". . . .

Panevėžys buvo lietuvių užimtas, bet dar negalutinai. Gegužės 21 d. bolševikai pritraukę savo rezervus ir 6-tą latvių šaulių pulką, pradėjo smarkų puolimą iš rytų pusės, ir Panevėžio grupė po kautynių turėjo pasitraukti iš miesto.

Bet gegužės 23 d. Panevėžio grupė persitvarkiusi vėl puolė bolševikus ir atsiėmė Panevėžį, užėmė Miežiškius ir Raguvą.

Joniškėlio bataljonas daug padėjo, puldamas bolševikus iš šiaurės pusės. Antrą dieną po užėmimo, atvykę miestą, radome jį tebedžiūgaujant pergales ženkle. Buvo sekmadienis, gatvėse daug karių vaikščiojo su gimnazistėmis, o civilių pulkai vaikštinėjo nušvitusiais veidais. Visi džiaugėsi laimėta kova.

dienį, lapkr. 22 d., po 11 val. pamaldų AV parapijos salėje. Dalyviai būsią pavaišinti užkandžiais ir kava.

Kultūros simpoziumas, kurį organizuoja KLB Krašto valdybos įgaliotinė kultūros reikalams dr. M. Ramūnienė, įvyks gruodžio 13 d., 4 val. p.p., AV salėje. Simpoziume pasisakys visa eilė asmenų aktualiais klausimais.

Seimelio prezidentimo posėdyje taip pat buvo svarstyta, kaip paveikliai padėti veikti Studentų s-gos Montrealio skyriui. Prieita išvados, kad natūrali organizacija, kuri turėtų padėti ir gal globoti savo jaunesnius kolegas yra Akademinis sambūris.

Pagal naują rinkimų tvarką, rinkimai į Krašto tarybą vyks kitą pavasarį. Prezidiumas nutarė ir KLB Montrealio Seimelio rinkimus prarvesti tą pačią dieną.

Solidarumo mokesčio išrinkimas Prezidiumui sudaro ypač daug rūpesčių. Nutarta, kad Prezidiumo išdininkas J. Šiaučiuolis solidarumo mokes- tį priiminės AV parapijos salėje lapkričio 22 d. ir gruodžio 13 d., o Prezidiumo sekretorius P. Adamonis solidarumo mokesčių priiminės šv. Kaz. parapijoje.

Prezidiumo posėdžiui pirminkavo P. Rudinskas.

Kareiviai buvo gerai apren- ti, turėjo vokišką amuniciją ir plieno šalms. Matėsi, kad čia jau ne savanoriška improvizacija, bet reguliarinė karo pajėga.

Vakare girdėjosi dainos, šūkavimai ir... šaudymas. Mūsų bendrabuty atsidaro alaus statinė, ir per visą naktį linksminomės su pažįstamais savanoriais iš savo apylinkės. Draugai aušrininkai buvo išsislaps- tę. Dainavome naują karių dainą "Ant saulės ginklai sumirgė- jo... o ten prasiskleidė firanka".

Apie 3 val. ryto išgirdome isterišką moterų šauksmą ir aimanavimus. Žiūrime pro langus, kas čia dedasi. Dar tamsu, bet matosi, kad nuo kalėjimo pusės važiuoja ir suka į Respublikos gatvę vienas, kitas, trečias vežimas prikrauti... lavonų. Kojos, rankos atsi- kišusios iš vežimų tabaluoja. Kieno tielavonai buvo - neteko sužinoti.

PADĖKA

Širdingiausiai dėkojame už suruoštą mums pagerbimo vakarienę spalio 31 d., kuria rūpinosi šv. Onos draugija ir mūsų artimi draugai. Už visus gražius sveikinimus, kuriuos mums pareiškėte vakarienės metu, už visas brangias dovanas, už gražiai išpuoštą salę, visiems prisidėjusiems prie šio pagerbimo nuoširdžiai dėkojam.

Taipgi tikras lietuviškas ačiū patarnavusiems prie stalų, prie išdavimo gėrimų, prie priėmimo drabužių, o labiausiai - šeiminkams, kurios pagamino labai skanią vakarienę.

Mudviem šitas pagerbimas neišdildomai paliks atmintį. Didelis ačiū, ačiū visiems.

Marija ir Bronius Šalčiūnai

SAUGOJA
MONTREALI

Kariuomenės daliniuose, kurie saugoja Montrealio miestą karo stovio įstatymo ribose, tarnauja ir lt. Rimas Navikėnas - pats montrealietis.

Laisvu nuo tarnybos laiku lt. R. Navikėnas aplankė savo namiškius ir draugus.

VYTAUTIEČŲ
SUSIRINKIMAS

PLK Vytauto klubo akeininkų metinis susirinkimas šaukiamas lapkričio 15 d., sekmadie-

nį, 2 val. p.p., klubo patalpose, 2159 St. Catherine St. E.

Visus kviečiame gausiai dalyvauti. Pasiruoškite, kokius asmenis numatote nuominti naujai klubo valdybai.

RENKASI KATA LIKĖS
MOTERYS

Lapkričio 15 d. po 11 val. pamaldų šaukiamas Montrealio katalikių moterų draugijos visuotinis susirinkimas.

ISNUOMUOJAMA
SALĖ

Vytauto klubo viršutinė salė išnuomuoja visokiems rengimams, su gėrimais arba be jų. Prie salės yra virtuvė, indai ir kiti patogumai.

Skambinti tel. 522-2353 arba 728-0343. Adresas: 2161 St. Catherine St. E., Mtl.

METINĖ
VAKARIENĖ

Šv. Kaz. parapijos metinė loterijos vakarienė įvyks lapkričio 14 d.

Tai pirmas tokios rūšies renginys šv. Kaz. parapijoje. Loterijoje bus 50 laimėjimų, kurių vertė stekia 1000 dol. Vakarienos bilieto kaina - 5 dol., loterijos bilietas - 25 centai.

NEPRIKLAUSOMOJI
LAIKRAŠTIS, ŽVELGIAS
I ATEITĮ.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street - LaSalle, Que.

*** **

[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.]

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduo du alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5% sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601, St. John Road

TEL. 695-3883

(M. Rutkauskas)

POINTE CLAIRE, QUE.

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keltiolia minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40 arba Nr. 20. Atvažiuoje neapsirinksite!

ATLIEKAMI ĮVAIRŲ MURINIMO DARBAI IR VISOKIEROPĖI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING), VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namu - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel-nes. Aukštos kokybės medžiagos.

TEL. 769-2941.

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Windsor

DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q.

Tel. 768-6679.

Savininkai: A. Kersys, P. Petrusis, P. Keršulis, A. Greihus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

KIAUSAS ir J. SIAUCIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, vir-tuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7882 BLVD. CHAMPLAIN
coln 6ième Ave., LaSalle

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test. Masonite, statybinis popieris, cementas, . P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavyš 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

LAURENT DAIGNEAULT
Président

- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- Išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

Visų firmų automobiliams

De La Verendrye Blvd. ir Hebert kampas

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiastus nuolaida iki **50%**
- Parduoame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

ENCYCLOPEDIA
LITUANICA

Jonas Savukinas iš Newburyport, JAV, "Encyclopedia Lituanica" užsakė savo trim sūnams, Amerikoje gimusiems ir ten universitetus baigusiems, nes, jo žodžiais, knyga gražiai išleista ir talpina visas žinias apie lietuvius ir Lietuvą, ko sveturi gimusiems kaip tik ir reikia.

Galime džiaugtis, kad turime tokių savo gimtojo krašto mylėtojų. Sūnus ne tik išmokslino, bet ir nori, kad jie neatitoltų nuo savo tautos.

Pasekime Savukino gražių ir prasmingų pavyzdžių. Ir proga kaip tik gera — artėja Kalėdų šventės, ieškosime dovanų.

Užsakymus siųskite: Encyclopedia Lituanica, 361 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127.

CENTRINĖ
BIBLIOTEKA

Vokietijos LB centrinę biblioteką tvarkyti pradėjo Hamburgėje gyvenantis Jonas Valaitis. Netrukus bibliotekos patarnavimais galės pasinaudoti visi Vokietijos lietuviai paštu.

LIETUVIŠKI
FILMAI

Hanau, Vak. Vokietijoje, dail. Alf. Krivickas Bendruomenės susirinkimo metu rodė tris lietuviškus filmus: "Mai-

ronis", "Greitoji pabelba skęstantiems žvėreliams" ir "Saulės pasaka". Anot "VLB Informacijų", "žemaitės žiūrėdamos Maironio apdainuotas Dubysos pakrantes, net vieną kitą ašarėlę nosinyje braukė", o patys filmai "įjautrino meilę tėvynei".

KEIČIAMAS
STATUTAS

Neseniai priimtas Vokietijos LB statusas dabar vėl ruošiamas keisti. VLB taryba išrinko referatą projektą paruošti.

Dabartinį statutą paskelbus, daug bendruomenės narių buvo nepatenkinti ir reikalavo jį pataisyti.

PREMIJA
ANTANUI MACEINAI

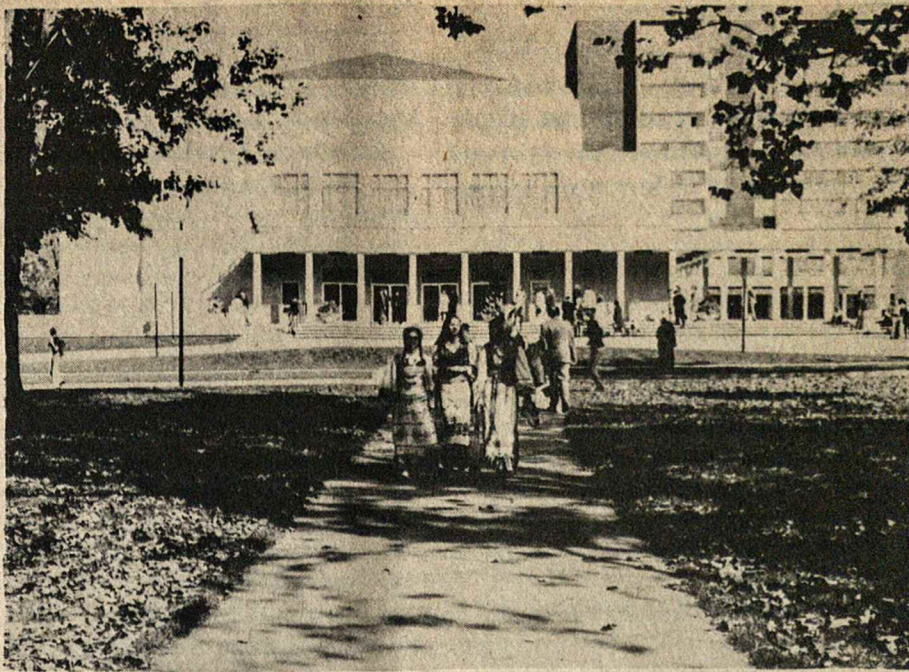
Ohio lietuvių gydytojų draugijos valdyba savo posėdyje šių metų kultūrinę premiją paskyrė prof. dr. Antanui Maceinai.

Premija bus įteikta Clevelande lapkričio 7 d.

SUKAKTINIS
POBŪVIS

Lapkr. 5 d. Molsono salėn susirinko daugiau kaip šimtas montrealiečių į Montrealio lietuviškosios radijo programos septintojo gimtadienio pobūvį.

Programos steigėjas ir vedėjas L. Stankevičius papasakojo apie sutinkamus sunku-

Londono, Ont., Centennial salė spalio 11 d. prieš
Lietuvių dienų koncertą. St. Kero nuotr.

mus, vedant lietuvišką radijo programą, o susirinkusieji sudėjo daugiau 300 dol. programą paremti. Apgailėstautina, kad į šį kartą metuose rengiamą radijo pobūvį nemaža kviesimų neatvyko, na, ir neturėjo progos lietuviškąją radiją paremti...

GENOCIDO
PARODA

Lietuvių tautos genocido parodą dar kartą Chicagoje išstatyti rūpinasi Amerikos lietuvių taryba. Stengiamasi parodai surasti vietą lietuviams artimoje kolonijoje, kad kuo didžiausias lietuvių skaičius, o taip pat ir amerikiečių, parodą galėtų pamatyti. Vėliau paroda bus išvežta į kitus miestus.

Paroda yra nufotografuota ir padarytos skaidrės. Jas galima išgauti Alto biure, Lithuanian American Council, 6818 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636, USA. Vieno komplekto kaina 50 dol.

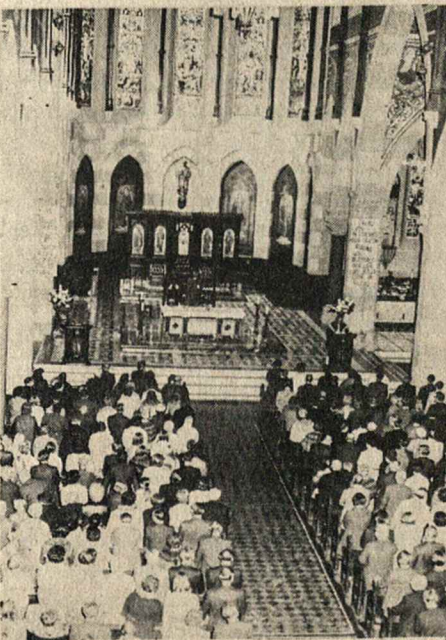
JAUNIMO
SEMINARAS

Lapkričio 7-8 d. Stuttgar-te, Vak. Vokietijoje, ruošiamas lietuviškojo jaunimo seminaras. Seminarą rengia vietos LB vadovybė.

ALT
SUVAŽIAVIMAS

Amerikos lietuvių tarybos metiniame suvažiavime laukiama dalyvaujant skyrių ir bendradarbiaujančių organizacijų atstovų. Suvažiavime bus svarstomi svarbūs klausimai reikšmingai Altos organizacijai ir Lietuvos laisvinimo darbai.

Suvažiavimas įvyks, 1970 m. lapkričio 14-15 d. Bismarck viešbutyje, Chicagoje.

Spalto 11 d. didžiulė Londono, Ont., bazilika buvo pilnutėlė Lietuvių dienų dalyvių.

Didelio susidomėjimo šimmet Londone, Ont., susilaukė Kanados lietuvių dienų metu rengta Pr. Baltuono mėsos šaknų skulptūrų paroda. Nuotr. St. Kero.

SKINA
LAURUS

Solistė Lilija Šukytė dainuos Muencheno, Berlyno ir Vienos operose. Spalio 10 d. W. A. Mozarto opera "Cosi fan tutte" su L. Šukyte pagrindiniame vaidmenyje iš Muencheno operos buvo transliuojama per Vokietijos televiziją.

Gruodžio mėnesį solistė dainuos New Yorke.

KAIRIO
SLĖNIS

Šimmet Chicagos skautų stovykloms metu Rako stovyklavietės pratybų aikštė ir Vyčių miškas pavadintas Stepono Kairio slėniu.

Velionis St. Kairys buvo ži-

nomas Kanados lietuvių visuomenininkas ir skautų vyr. skautininkas.

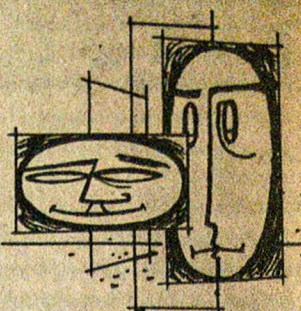
ATVYKSTA

ALFREDAS PUSARAUSKAS

Lapkričio pabaigoje Montrealin atvyksta Alfredas Pusarauskas.

Britų Bendruomenės sekretoriato Londone atsakingas pareigūnas A. B. Pusarauskas lapkričio 4 d. išskrido į Tolimuosius Rytus, kur tarnybos reikalais lankysis Tailandė, Malazijoje, Singapūre, po to skris į Australiją, Naująją Zelandiją ir Fidžį, iš kur pasieks Montrealį.

Tai šimmet bus jau antroji A. B. Pusarausko tarnybinė kelionė aplink žemę.

KREIVI
VEIDRODŽIAI

J U O K A S

Klubo salė buvo apytūstė: astronautų kelionių įspūdžiai seniai virto blankia kasdienybe, ir privilioti klausytojus darėsi kas kartą sunkiau — net pikančiausių nuotykių pažadais.

Astronautas Danielius, klubo svečias, stengdamasis nežūrėti į tuščius krėslus, pasakojo toliau:

— Tada atidėjau knygą į šalį. Šią knygą, — jis iškėlė nedidelę, bet storą ir maldaknygę knygutę, — tur būt, visi esate perskaitę. Tai keletas išminčių pastabos apie mūsų planetos ateitį, apie broliškąją žmogaus misiją visatoje, apie tai, kad jis pasauktas nešti kultūrą ir pažangą į kitas planetas, apie...

Astronautas pastebėjo, kad didesnė pusė susirinkusių ramiai snūduriuoja, o keletas klausytojų jau spėjo išgaruoti, savo vietoje palikę optinius dublikatus. Apdairiausiai pasielgė tie, kurie iš karto atėjo nematomi: negalėjai žinoti, ar jie dar čia, ar jau ir pėdos jų atšalę... Astronautui taip pat paniozo išrūkti, palikus savo kalbantį lūktą, bet jis šiaip taip susitvėrė.

— Atidėjau knygą, — masinaliai pakartojo, — ir ėmiau stebėti, kaip laivas artėja prie kelionės tikslo — nežinomų planetos, vardu Ožka. Nors ši planeta sukosi kosminių kelių kryžkelėje, tačiau į ją dar nebuvo žengusi žmogaus koja — planeta atkakliai neatsakė į mūsų signalus bei pasiūlymus užmegzti abipusį nesavanaudišką ryšį. Ty-lėjo ne dėl to, kad negėbėly atsiliepti, bet iš keisto užsispyrimo: todėl ir gavo Ožkos pravarde. — Danielius išsisiėpė, bet, kažką prisiminęs, nūriai susiėliaupė.

— Laivas nutūpė plačioje lankoje. Po kopėtelėmis lengvai šiureno žydžiospalvė žolė. Neslėpsiu, mane apėmė išdidumas, kai nuleidau ir pastaciau koją ant žydro grunto. Kuo buvau ne Kolumbas! — Niekas manęs nepasitiko, jokia protinga būtybė neparodė gyvybės ženklo. O juk ožkiečiai negalėjo nežinoti apie mano vizitą, kartojau, — jų technika ir civilizacija buvo pakankamai aukštos. Praskriedamas tuoj išitkinau — dievaži, dar neteko matyti kitos tokios patrauklios planetos... Žinoma, — susigriebė Danielius, — iki mūsų jiems toli...

— Netoliese dunksojo kalnai; Ciučerio aparatas signalizavo juose slėpint didžiulių urano telkinių. Ir vėl mane apėmė taurus išdidumas — grįšiu ne tuščiomis, ir mūsų planeta įsigis naujos žaliavos kovai už laiką visoje visatoje!

— Po to panūdau pasidairyti. Į laivą grįžti nesinorėjo. Nusiviožiau šalmą ir traukiau į save kvepiantį orą — dar niekados nebuvo taip lengva kvepuoti. Nusimečiau nuo padų šviną — tarsi pančius, ir kojos pačios nešė tolyn — ten, kur šniokštė kriokliai, kur stiebs aukšty-n namai-kolonas tarsi laibos pušys... Ir ūmai išgirdau tylų, prislopintą juoką.

Astronautas nusiūloustė staiga aprasojusią kaktą.

— Krūptelėjau ir apsidairiau — aplink nieko nesimatė. Gal man pasivaideno! Nusiraminau ir paėjau, — juokas vėl pasikartojė — šiuokart garsesnis ir linksmesnis. Nesumodamas, kaip reaguoti ir ką galvoti, stabtelėjau. Ir vėl susilaukiau smagaus prunkstėlėjimo. Pasiklausyk!

Astronautas Danielius spustelėjo mygtuką, ir klubas prisipildė tylaus, užkrečiamo juoko. Jo klausydami, klubo nariai nejučia taip pat ėmė krizenti.

— Galite įsivaizduoti mano savijautą! — paklausė Danielius. — Vienai vienas nepažįstamoje planetoje, aplink nė gyvos dvasios, ir tas keistas, nežinia iš kur sklindantis kikenimas... Jaučiausi taip, tarsi stovėčiau nuogas moterų pirtyje...

Klubas atgijo: dublikatai akimirksniu atvirto originalais, optiniai lūktai pildėsi gyvu turiniu — nuo staigios transformacijos sukuriavo skersvėjai, ir Felė nu-

sichiaudėjo. Visi susidomėjo laukė, ką toliau kalbės Danielius.

— O gal, pagalvojau, gal mano tualeto netvarkoj! — alvirai pasakojo astronautas. — Ne, viskas buvo kaip reikiant. O juokas augo... Man darėsi čia karšta, čia šalta... Surikau: „Esi iš Žemės, žmonių planetos! Prasau konfakto!“ Juokas nuščiavo, bet netrukus kažkas neišlaikęs prunkstėlėjo, ir siūbtelejo nauja juoko papliūpa.

— Dievaži, visoje Žemėje dar nebuvau girdejęs tokio skausmo, nuosirdaus juoko. Tai buvo ne šiaip sau žvengimas, o kaip patys girdejoj, smagus, kultūringas juokas. Tačiau puikiai supratau, kad juokiamasi iš manęs, iš Žemės atstovo, o ko gero, ir iš mūsų šaunios civilizacijos...

„Liaukitės! — surikau. — Liaukitės, arba...“

Iškėliau visanaikinčio lazerio ginklą. Užtelėjo tiesiog homeriško juoko vilnis. Joje išsiskyrė plonas vaiko balselis ir moters dejavimas — matyt, nuo juoko ją suėmė dieglis.

Visiškai sutrikau. Ginklas iškrito. Lyg žaibas mane persmelkė klaiki, gyvuliška baimė. Pagalvojau, kad gyvas iš čia nebeištrūksiu. Kričiau ant žydros žolės ir, rizikuodamas sugadinti skafandrą, puolau šliaužti atgal į laivą. Mane lydėjo čia stiprėjančios, čia slopančios juoko kaskados... Nebepamenu, kaip įsikibau kopėtelėms... kaip įsikėpurnėjau į liuką... Kaip sovianau aukštyne... O ausyse tebeskambejo juokas, ir jau nebesusigaudžiau — tikras ar pasivaizdė...

Astronautas Danielius suraukė kaktą ir grasiai pažvelgė aukštyne.

— Prisipažinsiu, dar iki šiol nesu kaip reikiant atsitokėjęs. Vidur nakties, būna, kaip šoksiu, apniktas košmarų... Man ir mano kolegoms visa tai liko neįmanoma mįslė. Tik viena tvirtai žinau: veikiau sutikčiau šokti stacia galva į pakriūtę, nei dar sykį įkelti koją į tą... ožkeną! — Jo balse suskambėjo aštrus neapykanta ir įžeista savimeilė.

Astronautas baigė ir atsisėdė. Klubo nariai tylėjo. Visi mintyse spėliojo: ką reiškė keistosios ožkiečių sutiktuvės!

— Tegu jie negalvoja, — pridūrė astronautas, vėl pažvelgęs į dangų, — kad visa tai jiems lengvai paeis! Tas juokas, kas juokiasi paskuti...

Jis nebaigė: klubo skliautais nusirito smagus juokas — niekieno juokas.

Danielius pabalo ir ėmė lėta stotis, o po to atalupstas zengė durų link...

Kai jis išnyko, visi pamatė jo vietoje, už stalo, stovintį plevėsą Fanį, kuris atėjo į klubą nematomas. Fanis šelmis-kai žvelgė į draugus ir smagiai tebesijuokė.

— Tai čia tavo darbas! — atsisėdėjo kiti. — Ar tau galvoj šalta!

Fanis surimėjo.

— Aš tenorėjau, — paaiškino, — tenorėjų parodyti, kaip visa tai įvyko Ožkoje. Kaip jie išbandė jį juoku...

— Kaip tai!

Jie patikrino, ko vertas Žemės atstovo intelektualas, ar verta su mumis bendrauti... Juk nėra neįdomesnių, atgrasesnių už tuos, kurie bijo ir nesupranta juoko... Jeigu Danielius į juoką būtų atsakęs juoku...

Simonas pakio kitią mintį:

— Mes jau tūkstantmečius kartojame, kad nėra galingsnio ginklo už juoką. Tuo tarpu ožkiečiai šį ginklą praktiškai panaudoja ir, kaip matė, puikiai atsigina nuo neprastytų atėjūnų!

Vėl nusikardėjo juokas — tai kvatojo si Felės vyras.

— Asilai, — drėbė jis pasnekovams.

— Sapoliojate, patys nežinote ką! Juokas buvo įmontuotas į numestus Danieliaus padus — kad jis nesusigundytų tenai pasilikti ir negrįžti į savo nuostabiąją planetą...

GYTAUTĖ ŽILINSKAITĖ
(Kult. barai)

Atelnančių metų paplūdimių mados — maudymosi kostiumų parodoje, kuri neseniai buvo Londone.